ЗАХОДНЕБЕЛАРУСКАЯ ГРАМАДЗКА-ПАЛІТЫЧНАЯ ГАЗЕТА ЗАСНАВАНА Ў 1920 г.

ПАГОНЯ

№ 42 (141) 10 - 16 лістапада 1995 г. Кошт 600 рублёў

ДЗЕЛЯ ЧАГО МЫ ЖЫВЕМ? - ст. 3.

ДУШЫМ САМЫХ ЛЕПШЫХ - ст. 4.

НЕ ДАВАЙЦЕ СЯБЕ КРЫЎДЗІЦЬ - ст. 8.

ПРАГРАМА ТЭЛЕБАЧАНЬНЯ НА ТЫДЗЕНЬ: Менск - Варшава - Масква - Санкт-Пецярбург.

СЬВЯТА ЎЗЬНЁСЛАСЬЦІ І СУМУ

Дзяды... Дзень, калі са сну спахапляецца людзкая памяць. У тых, хто яшчэ мае ў сабе сілы людзьмі звацца. Дзяды-95 паказалі, што Беларусь жыве, бо жыве памяць пра людзей, якія зрабілі яе для нас адзінай, любай.

...Бел-чырвона-белая хваля, якая плыла 2 лістапада па вуліцах Горадні, прываблівала да сябе позіркі прахожых і праезджых, убірала ў сябе новых удзельнікаў шэсьця памяці. «Дзякуй вам, дзеткі, пайду і я памалюся ў царкве!» - даведаўшыся пра мэту шэсьця кажа сівая бабулька. У настроях калоны мяжуюць узьнёсласьць і сум. Мы зноў разам, пад сваім сьцягам! Але чаму толькі на Дзяды? Блукаюць сярод прысутных і чуткі, што ветэраны паспрабуюць перашкодзіць шэсьцю «нацыяналістаў». Аднак тых турбавалі іншыя справы. Працэсія спыняецца ля помнікаў Элізе Ажэшцы, Янку Купалу і, нарэшце, ля будынку чыгункі, на сьцяне якога і ўмацаваная мемарыяльная дошка ўдзельнікам паўстаньня 1863 года. Тут, на чыгунцы, адбыўся тады няроўны бой паміж паўстанцамі і царскімі войскамі. Жывымі пасьля яго аказаліся толькі адзінкі. Ды і тых чакала Сібір. Перад удзельнікамі выступаюць кандыдат гістарычных навук Алесь Краўцэвіч, старшыня гісторыка-культурнага клуба Віктар Варанец. Затым пад сьпевы «Бацькаўшчыны» шэсьце рушыць да Калоржы, Грунвальдзкага каменя. Прамаўляюць Кастусь Жынь, Мікола Маркевіч, Тадэвуш Гавін. Хвіліна маўчаньня. Сьвечкі і сьціплыя восеньскія кветкі.

Пасьля былі каталіцкія, праваслаўныя, новыя магілкі. Ушанаваньне памяці Васілька, маці Багдановіча, акадэміка Астроўскага, Аляксея Карпюка, сваіх родных і блізкіх... Узьнёсласьць і сум.

В.РУДНІК.

На здымку: Момант адкрыцьця мемарыяльнай дошкі.
ФОТА У.ВЫДЗЕРКІ

ГЭТА Ж ВАШ КАМУНІЗМ ВЯРНУЎСЯ!

...7 лістапада. Абед. Перапоўнены ветэранамі тралейбусны прыпынак ля «Рамбыттэхнікі». Падыходзяць два тралейбусы: адзін біткам набіты, другі - пусты. Усе кідаюцца да апошняга, але кіроўца дзьверы не адчыняе, паказваючы на шыльду з надпісам «Кантроль». І сапраўды, у салоне тралейбуса сядзяць тры мажныя ружовашчокія «кантралёркі». «Рэжуцца» ў «дурня». «Безобразие!» - крычыць адзін з ветэранаў. «Ды не, гэта ж ваш камунізм вярнуўся», - адказвае яму нейкі дзядок у лясьнікоўскай фуражцы...

«А і на самой справе - чым ня сімвал часу?» - падумалася мне пасьля гэтага знарок пачутага дыялогу. Не пасьпеўшы ці ня здолеўшы сесьці ў ільготны вагон у савецкія часы «героі ўчарашніх дзён» ткнуліся ў наступны. А там ужо сядзіць выхаванае імі ў лепшых бальшавіцкіх традыцыях ружовашчокае «маладое пакаленьне», якому напляваць на тое, што іх бацькі і дзяды толькі што пад помнікам свайму правадыру «змагаліся» за шчасьце будучых пакаленьняў...

Урачысты бальшавіцкі мітынг, як і чакалася, з самага пачатку ператварыўся ў передвыбарчы сход. Пад чырвонымі сьцягамі (дарэчы, не было ніводнага «лукашэнкаўскага») камуністы, «патриоты» і «трудовики» бэсьцілі суверэнітэт, дэмакратыю, «беловежских зубров», Адраджэньне і заклікалі ...абраць іх у парламант краіны. Для таго, каб яе зьнішчыць. Адстаўныя «кадэбісты», міліцыянты ды афіцэры сьпявалі гімны, крычалі «Ура!» ды трасьлі кулакамі. А затым рушылі на тралейбусны прыпынак...

В.МАЛЬСКІ.

ШУФЛЯ ДЗЁГЦЮ

Многія гарадзенцы шчыра зьдзіўляліся з нагоды адкрыцьця мемарыяльнай дошкі ў гонар паўстанцаў Каліноўскага. Як гэта ўлады наважыліся на такі «гераічны» крок? Зьдзіўленьне перайшло ў недаўменьне і абурэньне, калі пазнаёміліся з надпісам на памятным знаку:

«Тут, на чыгуначным вакзале 14 сакавіка 1863 года адбыўся бой паміж атрадам Гарадзенскай рэвалюцыйнай арганізацыі і царскім войскам». Брава, бальшавіцкія рэтушоры ад гісторыі! Амаль што «Далоў самадзяржаўе, няхай жыве рэвалюцыя!» Што ж, такая падача Каліноўскага была дазволена і ў часы брэжнеўскай стагнацыі. Уся савецкая гісторыяграфія даводзіла, што нацыянальна-вызваленчае паўстаньне 1863 года было ледзь не пярэдаднем Кастрычніцкай рэвалюцыі. Так што зроблены яшчэ адзін унёсак у гэтым накірунку.

Марцін КАЛАМУТНЫ.

СЬПЕЦПРАГРАМА ДЛЯ СЬПЕЦКАНТЫНГЕНТУ

4 лістапада ў драмтэатры прайшоў урачысты вечар, прысьвечаны «Дню Кастрычніцкай рэвалюцыі». Трапіць у залу можна было толькі па запрашэньню - змагары за ўсеагульную роўнасьць пускалі толькі «сабе роўных» і пільна сачылі, каб не «проникли провакаторы».

У прэзідыуме - прадстаўнікі гарадзкіх, абласных уладаў, вышэйшыя чыны міліцыі, войска, КДБ, старшыні ветэранскіх арганізацый. Асноўны даклад рабіў старшыня гарадзкога Савету сп.Гудзей.

- «...В массовое сознание внедряется идея, что во всём виновата революция... Восстановление исторической правды не обошлось без перекосов. Это сказалось на моральном состоянии общества, воспитании подрастающего поколения... Эхо исторического залпа Авроры... Ленин оказался не в силах довершить начатое...»

І амаль ні слова пра Беларусь. У такім стылі выкладалі гісторыю КПСС у перабудовачныя часы ў гарадзенскім універсітэце. Можа, хтосьці з тых выкладчыкаў і стварыў гэты «опус» для сп.Гудзея...

Выступ старшыні абласнога Савету сп.Домаша быў больш лаканічным: «Дзячкуючы Кастрычніку мы маем суверэнную Беларусь...» Вось так! А мне здавалася - дзякуючы Сакавіку...

Пасьля перапынку, падчас якога ўдзельнікі маглі пачаставацца выстаўленымі ў файе гарэлкай, каньяком ды шампанскім, адбыўся «сьвяточны канцэрт». Рэвалюцыйна-фальклорная праграма, створаная гарадзкім аддзелам культуры, пацьвердзіла, што калі трэба, дык і да дня нараджэньня Мао нашыя кіраўнікі культурай «скляпаюць» адпаведную імпрэзу. Пасьля вечарыны «ублажённых» удзельнікаў «сьвята» развозілі «сьпецтралейбусы». Як у старыя «добрыя» часіны...

В.ЛЮДВІКОВІЧ.

ЛІДЗКІЯ КАМУНІСТЫ ІГНАРУЮЦЬ ЛУКАШЭНКАЎСКУЮ СІМВОЛІКУ

Каля 70 камуністычных дзядкоў і бабулек наладзілі 7 лістапада шэсьце па горадзе. Ладна граў добра аплачаны аркестр, за якім ледзь пасьпявалі «таварышы». Характэрна, што над калонай было шмат савецкіх сьцягоў і ніводнага новага Лукашэнкаўскага. Відаць, камуністам напляваць на волю народу, выказаную на «усенародным» рэферэндуме.

Яраслаў ГРЫНЬКЕВІЧ.

ЖАЛОБНЫЯ СЬЦЯГІ НА АЎТАМАГІСТРАЛІ

7 лістапада кіроўцы, якія рухаліся па дарозе Гродна-Беласток, у некаторых населеных пунктах маглі ўбачыць бел-чырвона-белыя сьцягі ў жалобным аздабленьні. Сьцягі, у прыватнасьці, віселі на станцыі Ласосна і Каробчыцы. На працягу дня некаторыя з іх былі зьнятыя па загаду ўладаў. Аднак, некаторыя правіселі да самага вечара. Такім чынам, для адных рэвалюцыя - дзень трыумфу, а для другіх - жалобы.

В.М.

ПРА КАГО КЛАПОЦЯЦЦА МІНІСТРЫ?

На гарадзенскім заводзе карданных валаў спынена вытворчасьць малалітражных аўтамабіляў «Ака» для асоб з парушаным апорна-рухальным апаратам. Міністэрства сацыяльнага забесьпячэньня Беларусі вырашыла разьмясьціць заказ на вытворчасьць «інвалідак» на Запарожскім аўтазаводзе, на базе украінскай «Таўрыі». Чым кіраваліся міністры, прымаючы такое рашэньне - невядома. Відавочна тое, што грошы, укладзеныя ў стварэньне лініі па зборцы аўтамабіляў у Горадні пайшлі на вецер. Больш таго, ліквідуюцца працоўныя месцы для дзесяткаў людзей. Ды і хуткасьць выкананьня заказу наўрад ці будзе лепшай. Адным словам, пра каго клапаціліся міністры?

ПРАШЫТАГА АБУТКУ СТАНЕ МЕНЬШ

На Гарадзенскім акцыянерным таварыстве «Абутак» зачынены рантавы цэх. Апошнія месяцы ён працаваў з вялікімі перабоямі - няма сродкаў для таго, каб купіць неабходную сыравіну. Многія рабочыя знаходзіліся ў вымушаным адпачынку. Закрыцьцё цэху, аднак, не азначае, што прадпрыемства перастане выпускаць прашыты абутак. У прыватнасьці, адзіная працаваўшая у рантавым цэху патокасьмена, якая працавала ў асноўным на ваенныя заказы, пераведзена зараз у швейны цэх.

Скарачэньне вытворчасьці выклікала, зразумела, і скарачэньне працоўных месцаў. Аднак амаль усе пажадаўшыя застацца на прадпрыемстве рабочыя зачыненага цэха забясьпечаныя новымі працоўнымі месцамі.

МАЛАДЫЯ НАВУКОЎЦЫ АБ'ЯДНАЛІСЯ

Новая грамадзкая арганізацыя зарэгістраваная днямі ўпраўленьнем юстыцыі аблвыканкаму. Асацыяцыя маладых навукоўцаў «Віт» аб'ядноўвае ў сваіх шэрагах студэнтаў, асьпірантаў і выкладчыкаў Гарадзенскага універсітэту і мае на мэце спрыяньне навуковым дасьледаваньням у галіне гуманітарных навук, пашырэньню сувязей з маладзёжнымі арганізацыямі іншых краінаў і г.д.

«НЁМАН» ЗАМЕСТ «ІКАРУСА»?

Соты юбілейны аўтобус сыйшоў з канвейера лідзкага завода «Нёман». Створаная на месцы былой ваеннай лініі вытворчасьць істотна дапамагае вырашаць праблему пасажырскіх перавозак на Беларусі, бо лідзкія аўтобусы каштуюць таньней, чым вугорскія «Ікарусы», якія складаюць асноўную частку аўтапаркаў буйных гарадоў краіны.

В.М.

ЛУКА МУДЗІШЧАЎ САПРАЎДЫ ПРЭЗІДЭНТ?

Днямі ва ўсе вабласныя ўпраўленьні унутраных спраў паступіла чарговая грозная дырэктыва: знайсьці асобу аўтара памфлета «Лука Мудзішчаў - прэзідэнт», які быў надрукаваны ў газеце «Свабода». З гэтай нагоды на паседжаньне Гарадзенскай Рады Беларускага Народнага Фронту завітаў старшы оперупаўнаважаны аддзела крымінальнага вышуку Гарадзенскага УУС, які чамусьці менавіта ў гэтай арганізацыі вырашыў шукаць няўлоўнага Вядзьмака Лысагорскага.

Тое, што Вядзьмака пачалі шукаць ня толькі людзі з «канторы» і пракуратуры, але й «доблестные сыщики», у абавязкі якіх ніколі не ўваходзіла цікавіцца мастацкай літаратурай, дазваляе па-першае зрабіць выснову, што забойцы, злодзеі і ашуканцы на Беларусі могуць спаць спакойна. Па-другое, калі ўлічыць той факт, што мясцовы Мегрэ для візіту абраў вечар сьвяточнага дня, калі «твёрдые ленинцы» звычайна падымаюць чарку ў гонар антызаконных дзеяньняў купкі людзей з суседняй краіны па зьвяржэньню існуючай улады шляхам узброенага путчу, то дырэктыва, відаць, была самая што ні ёсьць грозная. Можа нават ад самага вялікага начальніка. Міжволі закрадаюцца думкі: няўжо мастацкі вобраз Лукі Мудзішчава мае нейкія адносіны да начальства? А можа і да самаго Аляксандра Рыгоравіча?

Мы гэтаму ня верым!

Ул.інф.

ПАЛЯВАНЬНЕ НА ВЯДЗЬМАКА З ЛЫСАЙ ГАРЫ

P.S.: Калі гэтая інфармацыя рыхтавалася да друку, стала вядома, што актывісты Фронту выклікаліся ў Гарадзенскую абласную пракуратуру дзеля таго, каб дапамагчы праваахоўчым ворганам арганізаваць супраць Зянона Пазьняка крымінальную справу па факту выступу (!) лідэра БНФ 3 верасьня ў Горадні ў аблдрамтэатры. Відавочна, што ўладамі распачынаецца шалёная псіхічная атака па дыскрэдытацыі сваіх палітычных апанентаў напярэдадні выбараў.

ПАЛІТЫЧНАЯ СЦЭНА

ШАНУЙМА БЕЛАРУСЬ!

Паважаныя выбаршчыкі горада Смаргоні. Дзякуй Вам за падтрымку падчас збору подпісаў за кандыдата ў дэпутаты Вярхоўнага Савету. Я памятаю, што і ў 1994 годзе на прэзідэнцкіх выбарах менавіта смаргонцы і івейцы мяне найбольш падтрымалі. Я вырашыў балатавацца па Смаргоні, каб пасьля выбраньня прадстаўляць нашы народныя інтарэсы ў Вярхоўным Савеце краіны, спрыяць напісаньню справядлівых законаў і кантролю за іх выкананьнем, бо няма нічога горшага ў дзяржаве за беззаконьне. Сам я родам з тутэйшых мясьцінаў (Іўеўскі раён) і добра ведаю нашы клопаты.

Уладу не павінна мець самадурства і сваволя. Улада абавязана паважаць Канстытуцыю, людзей і не займацца ашуканствам. Я лічыў і лічу, што Беларусьсю павінен кіраваць найперш калектыўны ворган-парламант. Лёс кожнага з нас не павінен залежаць ад настрою аднаго чалавека, які б гэты чалавек ні быў. На жаль, спраўдзіліся самыя кепскія прагнозы адносна прэзідэнцтва - мы дажылі да нацыянальнай ганьбы.

Таму я змагаўся, змагаюся і буду змагацца за дэмакратычную парламанцкую сістэму ўлады ў Беларусі і за ўсталяваньне справядлівасьці.

Гэта значыць:

- каб кожны чалавек мог працаваць і атрымліваць за сваю працу нармальную плату;

- каб закон выконваўся і абараняў чалавека;

- каб кожны пеньсіянер мог атрымліваць гарантаваную законам пеньсію з улікам стажу і характару яго працы, каб меў права, калі захоча, працаваць з захаваньнем поўнай пеньсіі і зарплаты;

- каб кожная маладая сям'я мела гарантаваную законам магчымасьць за кароткі час пабудаваць свой дом ці кватэру за кошт ільгот;

- каб самы высокі начальнік ня мог паслаць вашых дзяцей або ўнукаў ваяваць у Чачню, Таджыкістан ці на Балканы;

- каб дзяржаўны службовец падпарадкоўваўся закону, а не сваволі вышэйшага начальства;

- каб прадпрымальнік не стагнаў пад цяжарам непасільных дзяржаўных падатак, развіваць вытворчасьць, ствараць новыя працоўныя месцы, павялічваць выпуск тавараў;

- каб дзяржаўныя прадпрыемствы не прастойвалі ў выніку няправільнага дзяржаўнага кіраўніцтва эканомікай і фінансамі, а працавалі і развіваліся, штуршок да чаго павінны даць інвестыцыі, адпаведныя дзяржаўным інтарэсам законы і кантроль за іх выкананьнем.

Дасягнуць справядлівасьці і дабрабыту ў грамадзтве можна толькі тады, калі ёсьць вольная і незалежная дзяржава, якая кіруецца законамі і народнымі прадстаўнікамі. Вось чаму клопат аб нашай Бацькаўшчыне Беларусі, аб яе свабодзе і незалежнасьці - найважнейшы.

Наша свабода, якая гарантуе правы людзей, і вольная дзяржава - найвялікшыя каштоўнасьці, за якія мы разам павінны змагацца, якія абавязаны ўмацоўваць і аберагаць.

Усё гэта я адстойваў і буду адстойваць у Вярхоўным Савеце.

Зянон ПАЗЬНЯК.

ЗВАРОТ
кандыдата ў дэпутаты Вярхоўнага Савету Рэспублікі Беларусь Аляксандра Дзергачова

Паважаныя грамадзяне!

Наступіў вельмі цяжкі час. Прадпрыемствы зьнясіленыя. Абкладзеныя дзяржаўнымі паборамі людзі ледзь трываюць такое жыцьцё.

Пад пагрозай дзяржаўнасьць і Канстытуцыя Беларусі. Прэзідэнт не прызнае ні існуючы Вярхоўны Савет, ні рашэньні Канстытуцыйнага Суда. А.Лукашэнка фактычна прысвоіў сабе функцыі Вярхоўнага Савету. Пагражае зусім скасаваць яго, калі 29 лістапада ня будуць абраныя дэпутаты.

Адзін з намесьнікаў Пракурора краіны заявіў, што ён будзе кіравацца ўказамі прэзідэнта, а не законамі. Гэта шлях да новай сталіншчыны.

Ініцыяваная прэзідэнтам гульня ў «інтэграцыю з Расеяй», акрамя страты вялікіх сродкаў на рэферэндум, нічога народу не прынесла. За год прэзідэнцтва Лукашэнкі мы яшчэ раз пераканаліся ў шкоднасьці аднабаковых эканамічных адносінаў. Беларусь павінна быць эканамічна адкрытай ва ўсе бакі.

У такіх умовах толькі новы Вярхоўны Савет, у які будуць абраныя сумленныя людзі, што любяць Бацькаўшчыну і наш народ, выратуе Беларусь ад спаўзаньня ў крымінальную багну, ад пераўтварэньня ў калонію, якой кіруе купка невукаў.

Прыкладам нязгаснай любові да Бацькаўшчыны, нястомнай барацьбы з падманам і невуцтвам, прыкладам непадкупнасьці і сумленнасьці я лічу Зянона Пазьняка, які вылучаны кандыдатам ў дэпутаты Вярхоўнага Савету. За яго вылучэньне паставілі подпісы амаль тры тысячы смаргонцаў.

Якімі толькі бруднымі метадамі не вялі з ім барацьбу, але ён заўсёды выходзіў пераможцам.

Памятаеце, як перад веснавымі выбарамі Прэзідэнт па рашэньні суда прасіў прабачэньня у Пазьняка за сваю хлусьню пра яго? Папрасіўшы прабачэньня, Лукашэнка тут жа «па просьбах працоўных» запатрабаваў паўтарыць паказ фільма Азаронка «Нянавісьць. Дзеці хлусьні». Але і паклёпнік Азаронак быў змушаны прасіць прабачэньня згодна з вынесеным рашэньнем суда!

Хлусьліўцы, як бачым, адзін за другім самі трапляюць у яму, якую капалі для Пазьняка.

Я здымаю сваю кандыдатуру прэтэндэнта на мандат дэпутата Вярхоўнага Савету і заклікаю маіх прыхільнікаў прагаласаваць 29 лістапада за Зянона Пазьняка. Заклікаю таксама кандыдатаў у дэпутаты Вярхоўнага Савету, для якіх галоўнае — не барацьба за ўладу, а выратаваньне ад жабрацтва людзей Беларусі, зьняць свае кандыдатуры на карысьць Зянона Пазьняка.

З павагай,

А.Дзергачоў.

ПАЗЬНЯК — НАДЗЕЙНЫ ЧАЛАВЕК

Нялёгкі лёс чакае будучы Вярхоўны Савет. Ён яшчэ не абраны, не пачаў працаваць, а ўжо чуваць пагрозы на яго адрас. Можна толькі ўявіць, пад які ўціск з боку прэзідэнцкай улады патрапяць нашыя абраньнікі. Ці ва ўсіх хопіць моцы адстаяць сваю думку, ці ўсе ўтрымаюцца ад згодніцтва? Цяжка быць упэўненым. Такіх непахісных людзей, як Пазьняк, на Беларусі наогул нямнога, ці шмат жа іх знойдзецца ў Вярхоўным Савеце? І менавіта прынцыповасьць, сьмеласьць Зянона Пазьняка дапамогуць адстойваць інтарэсы выбаршчыкаў нават дэпутатам зь іншымі палітычнымі поглядамі.

Мае сыны нарадзіліся ў Смаргоні, бегалі малыя на стары млын купацца. Мне шмат ня трэба. Я хачу быць упэўнены, што маім хлопцам не начэпяць на шапкі чужога арла, што яны будуць вучыцца, працаваць і кахаць на цёхай і ветлай сваёй Беларусі, і што іхнія прадзеды, якія спачываюць у зямлі, будуць ведаць, што на старых палетках расьце жыта, а не пустазельле над ракетнымі бункерамі.

Для гэтай сьціплай маёй мары патрэбны разумны і патрыятычны Вярхоўны Савет. І я не магу ўявіць сабе гэты Вярхоўны Савет без Зянона Пазьняка.

А.БЕЛЯНКОЎ,
загадчык хірургічнага аддзяленьня Ашмянскай райбальніцы.

ПАЛЯВАНЬНЕ ЗА ДВУМА ЗАЙЦАМІ

Пасьля чатырохдзённага «адыходу» ад аплявухі, атрыманай ад Канстытуцыйнага суда, які прызнаў законнай пастанову аб зьніжэньні кворуму для яўкі дэпутатаў з 50 да 25 працэнтаў, прэзідэнт урэшце «выбухнуў» чарговым «разоблачительным» дакладам.

Аўдыторыя слухачоў была падабраная невыпадкова - дэпутаты Вярхоўнага Савету трынаццатага скліканьня, якія былі тэрмінова скліканыя на «працоўнае паседжаньне».

Выступ Лукашэнкі, як і чакалася, быў накіраваны супраць пазіцыі Канстытуцыйнага суда, які «увлёкся определённого рода политикой». Пры гэтым прэзідэнт заявіў, што ў цывілізаваным грамадзтве закон не павінен дамінаваць над правам. Вось так, у нас усё вызначае, аказваецца, не закон, на абароне якога і прызваны стаяць Канстытуцыйны Суд, а права, якое, як вядома, у мацнейшага!

Выступ прэзідэнта яскрава акрэсьліў дзьве галоўныя мэты яго перадвыбарчай палітыкі: нейтралізаваць «стары» парламант і не дапусьціць стварэньня паўнакроўнага «новага». Калі будзе замацаваны кворум у 25% - я ад выбараў «самоустраняюсь!» Што ж, пасаж ня новы. Вясной прэзідэнт таксама заяўляў, што на выбары ня пойдзе і свайго дабіўся. Зараз гэта зрабіць будзе цяжэй, але чаму б не паспрабаваць.

Разам з тым, Лукашэнка зацікаўлены ў тым, каб стварыць бачнасьць парламанту. Таму ён прапанаваў «ужо сёньня» дэпутатам новага Савету пачаць «законотворческую работу». Тое, што Канстытуцыя гэта рабіць забараняе, прэзідэнта не хвалюе - ніякія законы яму і не патрэбны. Хопіць таго, што новыя дэпутаты будуць «совершенствовать правовую базу», дапамагаючы прэзідэнту праводзіць свае ўказы.

На вясеньніх выбарах нашая вобласьць згубіла больш 2 мільярдаў рублёў. Яшчэ больш пойдзе на вецер, калі не адбудуцца і гэтыя выбары. І ўсё гэта дзякуючы прэзідэнту, які дзеля сваіх амбіцыяй марнуе народныя грошы.

Яшчэ больш цынічна выглядаюць клопаты Лукашэнкі пра свой міжнародны імідж. Прэзідэнт - сімвал нацыі і таму ўсюды ў сьвеце трэба яго ўсхваляць і казаць, што ў краіне «Всё хорошо!» У свой час так сваіх падначаленых вучылі Мусаліні і Гітлер, Мао і Сталін. Няўжо нельга павучыцца ў іншых настаўнікаў?

В.ДРЭМА.

ШЧЫРАСЦЬ, НЕПАДКУПНАСЦЬ, ЦЬВЁРДАСЦЬ

Больш за 200 гадоў, як Беларусь сышла са шляху натуральнага дзяржаўнага жыцьця. Беларусы, як народ, перасталі быць гаспадарамі на сваёй уласнай зямлі. Пад прымусам увесь гэты час нам імкнуліся прышчапіць пачуцьцё чужой радзімы, чужога патрыятызму, чужога ладу думкі. Пераважная большасьць беларусаў ператварылася ў насельніцтва, ад якога захопнікі планамерна адсартоўвалі і зьнішчалі лепшае... Але ва ўсе часы знаходзіліся сярод нас тыя, у каго на поўную моц гарэў у сэрцы генетычны агонь продкаў. Яны ўсе свае сілы і здольнасьці ахвяравалі на карысьць абуджэньня і адраджэньня прыгнечанага народу. Сёньня такім чалавекам, які цягне беларусаў з імперскага сьмярдзючага балота да лепшага жыцьця, і стаў Зянон Пазьняк.

Прысутнасьць яго як дэпутата ў парламанце проста неабходная. Нашая маладая краіна знаходзіцца ў самым цэнтры Эўропы. І калі мы схіляемся ў нізкім рабскім паклоне перад суседам, то глыбока абражаем сваёй паставай іншых суседзяў... А Зянон Пазьняк здольны паводзіць сябе з годнасьцю перад усімі суседнімі народамі, ня кідаючы свой гонар пад ногі мацнейшаму і багацейшаму...

Шчырасьці, непадкупнасьці, цьвёрдасьці перакананьняў Пазьняка справядліва пабойваюцца чыноўнікі. Так, З.Пазьняк — гэта строгасьць, дысцыпліна і парадак на аснове культуры і духоўнасьці. Пазьняк верыць у свой народ, у яго сілы і будучыню.

Разам зь іншымі будучымі дэпутатамі дэмакратычнага кірунку Зянон Пазьняк хоча даць нашым людзям магчымасьць свабодна працаваць і атрымліваць за сваю працу сапраўдныя грошы, а не капейкі; каб з працай кожнага квітнела і ўмацоўвалася наша з вамі дзяржава - Беларусь; каб былі мы з вамі спакойныя за сябе і нашых дзяцей і ўнукаў.

Алесь ЖАМОЙЦІН,
давераная асоба З.Пазьняка, пісьменьнік,
дырэктар Музэя-сядзібы Ф.Багушэвіча Ў Кушлянах.

ВЫБЯРЭМ НАЙЛЕПШАГА!

Як чалавек, ён мне падабаецца тым, што ня выракся сваіх каранёў,сваёй Бацькаўшчыны, матчынай мовы. Як веруючы чалавек, Пазьняк ня дзеліць беларусаў на католікаў і праваслаўных, а бачыць іх у першую чаргу —хрысьціянамі, братамі і сёстрамі, роўнымі паміж сабою ў веры.

Уладзімер Герасіменка, хірург Смаргонскай райбальніцы.

Аляксандар Дзергачоў зьвярнууся ў суд

Лідар Смаргонскай арганізацыі БНФ юрыст Аляксандр Дзергачоў паведаміў нашаму карэспандэнту, што ён падаў іскавую заяву ў народны суд аб абароне свайго гонару, годнасьці і дзелавой рэпутацыі.

Адказваць па справе павінны старшыня народнага суда М.Шэлег і пракурор раёну У.Бутрым у сувязі з іхным артыкулам у газэце «Светлы шлях» (травень 1995 г.) пад назвай «Не соответствует действительности». У артыкуле сьцьвярджалася, нібыта сп. Дзергачоў нікому не дапамагаў як юрыст і дэпутат і таму ня мае падставаў крытыкаваць кіраўнікоў раённага суда і пракуратуры. 20 кастрычніка разглядаць справу пачаў народны суд Астравецкага раёну. Па ўсім відаць, суд адбудзецца пасьля выбараў.

Сп. А.Дзергачоў зьняў сваю кандыдатуру на выбарах у Вярхоўны Савет на карысьць З.Пазьняка, але ён застаецца кандыдатам у дэпутаты абласнога і гарадзкога саветаў.

ГРАМАДЗТВА

ДЗЕЛЯ ЧАГО МЫ ЖЫВЕМ?

«Жыцьцё даецца чалавеку толькі адзін раз...», - казаў знакаміты Паўка Карчагін з рамана М.Астроўскага «Як загартоўвалася сталь». Кожны чалавек мае свае мэты ў жыцьці, свае погляды на жыцьцё. Але пры гэтым кожны з нас штодзённа хоча есьці, спаць, мець магчымасьць выхоўваць сваіх дзяцей. Каб гэтыя першародныя патрэбы чалавек мог задаволіць, ён павінен працаваць, альбо красьці. Апошняе разглядаць ня будзем, таму што гэта дзеяньні антыграмадзянскія. Працаваць жа чалавек можа добра, альбо дрэнна, неахайна. Галоўнай недарэчнасьцю былога сацыялістычнага грамадзтва зьяўлялася тое, што эксплуатаваўся якраз той, хто добра, самаадданa працаваў, бо што за сваю працу атрымліваў столькі ж, колькі і неахайны працаўнік. Прынцып ураўнілаўкі зрабіўся тормазам разьвіцьця эканомік сацыялістычных краін, таму што грамадзяне ня мелі матэрыяльных стымулаў паляпшэньня працы.

Што мы маем цяпер? Цяпер мы маем пагалоўнае беспрацоўе, амаль поўную адсутнасьць сацыяльнай абароны чалавека, і з кожным днём пагаршаецца ўзровень жыцьця. Чаму? Прэзідэнт і прыхільнікі палітыкі прэзідэнта гладка нам растлумачваюць, што вінаватыя: развал вялікай краіны і парушэньні эканамічных сувязяў былых рэспублік СССР. Таму Беларусі трэба ўвайсьці ў адзіную мытную зону з Расеяй, альбо ўвогуле аб'яднацца з ёю. Сказана - зроблена! Увайшлі ў адзіную мытную зону. Каму з жыхароў Беларусі стала ад гэтага лягчэй жыць? Такіх я ня ведаю. Можа толькі грамадзянам Расеі. Чаму нам, у такім выпадку, не аб'яднацца са Злучанымі Штатамі Амерыкі, можа яны нас лепей карміць будуць?

Прабачце, усё гэта - чыстай вады палітыканства. Ня трэба шукаць кармільцаў па-за межамі, а ворагаў народу ўнутры краіны. На жаль, менавіта да падобнай практыкі разважаньняў і дзеяньняў мы ўжо наблізіліся. Сёньня наш прэзідэнт грукае па стале пальцам і заяўляе, што «вражески настроенные силы» не выдаюць заработную плату. А з якіх сродкаў яе выдаваць, калі падаткі па Ўказу прэзідэнта перабольшваюць прыбытак прадпрыемстваў? Заўтра хтосьці пачне грукаць кулаком, гумоваю палкай, ці ўзводзіць курок аўтамата. Пачнецца 1937-ы год.

Можа прыйшла ўжо пара жыруючым дзяржаўным асобам падумаць пра дабрабыт народу не на словах, а на справе. Усё сьветлае і добрае пачынаецца не з нянавісьці, а з любові. Простае жаданьне кожнага чалавека добра жыць трэба паважаць і даваць магчымасьць кожнаму чалавеку жыць так, як ён можа за кошт асабістай працы ў сьферах вытворчасьці, паслуг ці гандлю. У першую чаргу трэба ведаць і памятаць, што любая грамадзка неабходная праца мае гонар. Любая праца выконваецца чалавекам з разьліку асабістай карысьці, а яе вынікі ідуць на карысьць грамадзтва.

Наш цяперашні прэзідэнт - адважны і настойлівы чалавек. Напэўна ён хоча зрабіць для народу штосьці добрае. Але цяжка быць «усебеларускім бацькай», рабіць усё выключна самому, пры гэтым ніколі не памыляцца. Таму сам народ павінен дапамагчы «бацьку-прэзідэнту»: трэба выбраць новы парламант, каб гэты калектыўны розум, як у любой цывілізаванай краіне, пісаў законы нашага жыцьця і рэгулярна кантраляваў і пералічваў дзяржаўную казну. А вызвалены такім чынам ад руціннай працы прэзідэнт пачне пільна сачыць за дакладным выкананьнем усіх прынятых парламантам законаў, растлумачваць парламанту, якія з іх працуюць добра, а якія трэба падпраўляць, куды мэтазгодна накіроўваць больш грошай, куды менш. Аднаму чалавеку, загрузнуўшы ў багне псеўдаперабудовы, воз нашай эканомікі не выцягнуць, нават маладому, дужаму і настойліваму.

Патрабуюцца: актыўная законатворчая праца парламанту; рэальная самастойнасьць, падпарадкаванасьць судовых устаноў толькі закону; наяўнасьць магчымасьці кожнаму чалавеку, а не выключна прэзідэнту і яго паплечнікам, праз свабодныя сродкі масавай інфармацыі свабодна выказваць свае разважаньні наконт усіх бакоў нашага жыцьця.

Дзеля чаго існуюць дзяржавы і дзяржаўныя структуры? Толькі дзеля таго, каб ахоўваць правы і жыцьцё грамадзян сваіх краін ад антыграмадзкіх дзеяньняў сваіх жа суайчыньнікаў і любых дэстабілізуючых зьнешніх узьдзеяньняў. І вельмі дрэнна, калі гэтыя структуры пачынаюць ратаваць сваіх жа грамадзян для таго, каб бязьбедна існаваць самім функцыянерам гэтых структур, раздуваць свае штаты пад лозунгам: «Мы змагаемся за шчасьце і дабрабыт народу, за справядлівасьць».

Ня трэба ні з кім змагацца. Трэба даць кожнаму чалавеку магчымасьці!!! Вельмі непрыкметная для кожнага грамадзяніна тут мяжа паміж аб'ектыўнай неабходнасьцю адміністратыўнай надбудовы на яго плячах і жаданьнем гэтай самай надбудовы як ракавай пухліны разрасьціся па вертыкалі, гарызанталі і г.д. Пасьля пабудовы ўсіх вертыкалей і гарызанталей, для дэмакратыі (г.зн. для дэмаса, а прасьцей кажучы - для працоўнага народу) неба ўжо будзе ў клетачку, а для наменклатурнай арыстакратыі (як калісьці для партыйных функцыянераў) зноў пачнецца «залаты век». Калі МЫ, прабачце, ВЫ хочаце гэтага - падтрымлівайце дыктатуру.

Сакраментальнае пытаньне: «Народ для караля, ці кароль для народу?» Чаму спынілася вытворчасьць? Таму што няма абаротных сродкаў. Чаму няма абаротных сродкаў? Таму, што прадавалі таньней, чым выраблялі, ці таму, што зрабілі і не прадалі, ці таму, што зрабілі, прадалі, а прыбытак забрала падатковая інсьпекцыя, альбо другая дзяржаўная структура. І першае, і другое, і трэцяе - дрэнна. Але калі памылкі першага ці другога прыкладу робяць толькі дрэнныя кіраўнікі, якія ніколі ня стануць гаспадарамі, колькі бы дзяржаўныя структуры ім ні дапамагалі, то добрыя кіраўнікі, сапраўдныя гаспадары, такіх памылак ня робяць.

А такія гаспадары ёсьць. Але сёньня амаль усе прадпрыемствы стаяць. Таму што дзейнічае трэці прыклад: дзяржаўныя структуры канфіскоўваюць па ўведзенаму імі ж падатковаму заканадаўству РБ фактычна ўвесь прыбытак амаль усіх працуючых юрыдычных і фізічных асоб. Нават заработную плату выплачваць грошай не застаецца, таму што пазык больш, чым прыбытку.

Многія жыхары Беларусі год таму казалі, што нашай краіне патрэбен жорсткі і моцны кіраўнік, які б навёў парадак у гэтым «разгуле дэмакратыі». Народ, які жыў на працягу 2-х, 3-х чалавечых пакаленьняў у казарме дзяржімперыялізму, адвык разважаць і прымаць рашэньні самастойна. Ён дзейнічаў і разважаў тады зусім так сама, як чатырохгадовы хлапчук, які выпадкова згубіў сваіх бацькоў у шматлюднай вялікай краме. Разгублены і спалоханы хлапчук, апынуўшыся ў такой сітуацыі, пачынае плакаць і клікаць тату з мамай, з надзеяй падаўшы руку першаму сустрэчнаму найбольш сьмеламу і гаварліваму дзяцюку, паабяцаўшаму яму дапамагчы. Справа выпадку, сумленны чалавек ці вымагальнік возьме на рукі гэтае разгубленае «дзіця». «Дзіця» ж, зразумеўшы прыёмнага «бацьку», з палёгкай уздыхае, цалкам даручыўшы яму сваю асобу і, выйшаўшы са стрэсавай сітуацыі разгубленасьці ад зваліўшайся на маладую галаву самастойнасьці, нават на некаторы час засынае...

Калі ж наш «дзіця-народ» расплюшчыў вочы, аказалася, што свабоды слова ўжо няма, месцаў для працы няма, заробку няма, пеньсіі ды стыпендыі ўрэзаны. На чарзе новая калектывізацыя ў адзіны, ужо на ўсю дзяржаву, калгас, па прыкладу «Катлавана» Платонава.

Што ж, чаго хацелі ўчора, тое і маем. Але ці ўсе сёньня хочуць гэтага самага агульнага калгасу? Спадзяюся, што не. Спадзяюся, што ёсьць людзі, якія ўжо могуць працаваць саматойна. Спадзяюся, што такіх людзей сёньня большасьць. Ці гэтыя спадзяваньні суадносны ісьціне -пакажуць восеньскія выбары. Калі народ наш ужо прабудзіўся ад сну, то ў імя шчасьця і асабістай годнасьці нашчадкаў нашых Рэспубліка Беларусь існаваць будзе. Калі ж «дзіця-народ», гэтай нашай гаротнай зямлі яшчэ сьпіць, то, абудзіўшыся ў 1996 годзе можа сваім вачам не паверыць: ужо ня будзе ні сваёй хаты, ні сваёй справы, ні свайго парламанту, ні сваёй краіны.

Найбольш таленавітыя зноў разьедуцца: адных запросіць Усход, другія зьбягуць на Захад. А мы, тыя, што застанемся, зноў будзем гадаваць пералётных птушак, альбо птушак-кукушак, што адкладваюць яйкі ў чужыя гнёзды. Нашымі застануцца толькі: прыёмны «бацька-прэзідэнт», права і абавязак працаваць у вялікім калгасе пад назвай «Беларусь» і надзея на тое, што хто-небудзь за нас падумае і зробіць наша жыцьцё лягчэйшым. Можа гэты «хто-небудзь» дапаможа нам за кошт пагаршэньня свайго жыцьця? Ці часта ваш найлепшы сусед карміў вас сьнеданьнем ці абедам? Напэўна не.

Кожны грамадзянін Беларусі, незалежна ад сваёй нацыянальнай прыналежнасьці, у гонар сваёй чалавечай годнасьці павінен пайсьці 29 лістапада на выбары і аддаць свой голас за тых, каго лічыць дастойнымі кандыдатамі ў дэпутаты дзеля таго, каб зьберагчы дэмакратыю і абараніць сябе і сваіх нашчадкаў ад дыктатуры і бязроднасьці.

Франц МАМУЛЬ.

...ПАДЛІЧЫЛІ - ПРАСЬЛЯЗІЛІСЬ

Прайшло болей года, як да ўлады прыйшоў А.Лукашэнка, і хутка ўжо год, як Беларусь увайшла ў адзіную таможанную зону з Расеяй. Чаго ж мы дасягнулі?

Па тэмпах падзеньня вытворчасьці Беларусь выйшла на першае месца сярод краін СНД з вынікам мінус 27%. Кошты на прадукты харчаваньня ўзрасьлі за бягучы год у асноўным у 2,3 раза, у тым ліку: на цукар, мяса, хлеб, расьліннае масла - у 2,2 раза, на малочныя вырабы - да 3 разоў. Кошты на аўтамабілі заходняй вытворчасьці ўзьняліся ў 8-10 разоў.

Ці магло быць інач? Так, магло! Калі б Беларусь захавала сваю мытную прастору, дык за кошт спагнаньня пошлін за траньзіт нафты, газу і іншых тавараў трубаправодным, чыгуначным, аўтамабільным, паветраным транспартам, а таксама спагнаньне выплат за знаходжаньне расейскіх войскаў і ядзерных ракет на нашай тэрыторыі, мы змаглі б больш чым у два разы павялічыць дзяржаўны бюджэт. Аб'ём гэтых выплат і пошлін складае каля 2,7 мільярда долараў ЗША.

Абяцанай прэзідэнтам эканамічнай кампенсацыі ў выглядзе паніжаных цэнаў на энерганосьбіты Беларусь не атрымала і не атрымае.

За кошт пошлін і выплат мы маглі б:

1) дадаткова штогод будаваць 40 000 кватэр плошчай 50- кв.м - гэта 600 млн. долараў;

2) павялічыць пеньсіі пеньсіянерам на 50% - гэта 400 млн. долараў;

3) зьнізіць падаткі з вытворчасьці на 30% і адпаведна павялічыць заработную плату рабочым і служачым - гэта 760 млн. долараў;

4) павялічыць заработную плату работнікам сістэмы адукацыі, аховы здароўя і навукі ў 1,6 раза - гэта 540 млн. долараў;

5) павялічыць стыпендыю студэнтам ВНУ, тэхнікумаў і навучэнцам ПТВ ў 3 разы - гэта 100 млн. долараў;

6) інвеставаць ў вытворчасьць і сельскую гаспадарку на стварэньне новых рабочых месцаў і ўвядзеньне новых тэхналогій - гэта 300 млн. долараў.

Усяго атрымліваецца 2 700 млн. долараў.

Акрамя таго, незалежная эканамічная палітыка дазволіла б нам панізіць цэны і на хлеб, і на масла, і на аўтамабілі.

Рабіце свой выбар: ці быць нам багатай суверэннай дзяржавай, ці жабрацкай калоніяй.

Станіслаў ГУСАК.

ТРЫНАЦЦАТЫ АЎКЦЫЁН

- Ня можа гэтага быць! - скажаце вы.

- Неверагодна, але факт, - скажу Вам я! - У Горадні, горадзе касьцёлаў і прыгожых дзяўчат, пачынаецца трынаццаты аўкцыён па продажу камунальнай маёмасьці.

З гэтымі словамі на трыбуне замест адчыніўшай аўкцыён дзівоснай лялькі зьявіўся нязьменны іх вядучы Віктар Шалкевіч.

На продаж было выстаўлена 10 аб'ектаў камунальнай маёмасьці. Найвялікшую цікавасьць, як высьветлілася, у патэнцыяльных пакупнікоў выклікала дзяржаўнае гандлёвае прадпрыемства «Дом адзеньня». Пачатковы кошт яго складаў 108 мільёнаў рублёў, аднак ахвотных купіць краму знайшлося некалькі, нягледзячы на тое, што аб'ект здаваўся у арэнду на 10 гадоў пры ўмове захаваньня профілю на 5 год і працоўных месцаў на 2 гады.

- Сто дваццаць! Сто пяцьдзесят! Сто восемдзесят! Дзьвесьце! Дзьвесьце пяцьдзесят! Чатырыста! - лічбы мільёнаў зьляталі з вуснаў вядучага шпарчэй, чым кулі з кулямётнай ленты.

У выніку за 420 мільёнаў «Дом адзеньня» купіла фірма «Младзі», хоць перад пачаткам аўкцыёна хадзілі чуткі, што на гэты будынак паклала вока менская «Мілавіца».

Затым «з малатка» было прададзена права забудовы па вуліцы Вялікая Траецкая, 11. Прычым кошт яго з трох мільёнаў быў дагнаны да пятнаццаці.

Пасьля невялікага перапынку былі прададзены яшчэ дзьве крамы: N 7 па вуліцы Дзяржынскага за 260 млн. рублёў і «Арыяна» па вул. Сьвердлава за 26 млн.. Новымі ўладальнікамі іх сталі фірмы «Арыён» і «Персьпектыва».

На іншыя аб'екты, сярод якіх былі крама N 9 па вуліцы Чырвонаармейскай, 43 і кафэ «Бульбяная» на Камароўцы, пачатковыя кошты якіх перавышалі 1,5 мільярда рублёў, ахвотных не знайшлося.

Аднак, магчыма, што ў 1996-м годзе і там будуць ужо новыя гаспадары, бо наступны аўкцыён у Горадні пройдзе 30 сьнежня.

В.ДРЭМА.

БРУДНЫЯ ЛАПЫ НАД БЕЛАРУСЬСЮ

Каму патрэбна беларуска-расейская інтэграцыя? Ці наогул зьяўляюцца інтэграцыяй тыя працэссы, якія праходзяць паміж дзьвюма краінамі? Аналіз гісторыі, нават ня надта падрабязны, сьведчыць аб тым, што Беларусь зьяўляецца картаю ў ваенна-палітычнай гульні, якую праводзіць Расея з Эўропай. Беларусь заўжды стаяла на памежжы эўрапейскіх краін з іх турботным суседам.

У часы сярэднявечча галоўным канкурэнтам Расіі на Беларусі быў усходні фарпост эўрапейскай цывілізацыі -Польшча. У нас Польшча, якая сама толькі вызвалілася ад маскоўскага ярма, няможа быць праціўнікам магутнай ядзернай краіны. А Захад, узначальваемы ЗША, зразумеўшы, што слабая Расея значна небясьпечней ад магутнай, гатовы ахвяраваць ёй страчаныя часткі імперыі. У самой Расеі, акрамя імперска зацікаўленных колаў, ёсць яшчэ зацікаўленыя бакі. Гэта фінансава-эканамічныя і крымінальныя, для якіх пашырэньне ўплыву далей на захад прыносіць немалую выгаду. Ня шмат часу таму, заклапочаная ўнутранымі праблемамі, Расея быццам забыла пра сваю былую заходнюю вотчыну. Умацоўваючыся ўсё больш, яна ня толькі свой позірк кідае на Беларусь, але і працягвае свае брудныя лапы.

Атрымаўшы, быццам падарунак лёсу, «свайго парня» ў асобе прэзідэнта Лукашэнкі, яна, Расея, ня ўпусьціць шанцу вярнуць пад крыло імперскага арла тое, што па няўважлівасьці згубіла. Тым больш, што браткі беларусы не пасьпелі зразумець, што такое незалежнасьць.

Няўжо незразумела, што Расея, якая ніколі не шкадавала сваё, ня будзе шанаваць і чужое? Няўжо беларус, які добра працаваў на паноў, гаспод і таварышэй, ня зможа працаваць на сябе? Адкуль у беларусаў такая абыякавасць да свайго лёсу? Калі мы не зразумеем сваю самабытнасць, мы загінем у віры гісторыі. Другі раз у гэтым стагоддзі мець шанц атрымаць самастойнасць і не выкарыстаць яго?! Патомкі нам гэтага не даруюць.

Таму кожны з нас, хто кахае сваю Радзіму, павінен зрабіць ўсё, што ў яго моцы, каб спыніць здрадніцкую палітыку прэзідэнта і яго паслугачоў. Антыдэмакратычная дыктатура - ужо факт. А барацьба з ёй - абавязак кожнага сумленнага грамадзяніна.

Янка ТАТАРЫН.

СУМЕЖЖА

У ПАЛОНЕ ВЫЧВАРЭНСТВА

Даўно не перажываў такога гнятлівага ўражаньня, як пасьля наведваньня выставы Яна Кузьміцкага. Першае знаёмства з творамі нашага суайчыньніка (зараз грамадзяніна Швецыі) адбылося яшчэ ў 1993 годзе, калі Кузьміцкі экспанаваўся ў мурах Новага замку. Пасьля былі вернісажы ў Лідзе, Шчучыне, Менску, Віцебску, Полацку. І вось новае прадстаўленьне - на гэты раз у гарадзенскім Старым замку.

З прамоў дзяжурных выступоўцаў можна было даведацца нямала. І што ў нашым горадзе «асабіста (вылучана - аўт.) многа прыгожых жанчын», і што «на гэтай выставе мы бачым тое, што зроблена і што будзе зроблена» (?!). Зрэшты, у апошнім выслоўі ёсьць пэўны сэнс - творчасьць Кузьміцкага лёгка прагназуецца. Увогуле ж, кодэкс карэктнасьці не дазваляе прывесьці ўсе прагучаўшыя «пэрлы» выкшталцонай слоўнасьці.

Пасьля маналог меў сам аўтар. Даволі прэтэнцыёзна ён дэклараваў, што апярэджвае час на многа гадоў (і таму можа падацца незразумелым). Калі гэта сапраўды так, то, мяркуючы па працах Кузьміцкага, будучыня нас чакае жахлівая. Ня трэба адмаўляць мастаку ў яго бачаньні сьвету, але сумнеўна, што яго творчасьць можа выклікаць эстэтычныя пачуцьці. Наадварот, пачварнагібрыдныя выявы жанчыны абуджаюць гідлівасьць і некраасацыяцыі. Непрыхаваная апалагетыка паганскіх культаў (характэрныя ў гэтым плане драўляныя скульптуры «каленвалаў»-фалаў) цягне нас хутчэй на тысячагоддзе назад. Гэта наконт апярэджваньня часу. Трапна выказаўся ў пэўным сэнсе Ільля Глазуноў, адзначыўшы, што не разумее тых творцаў, якія апярэджваюць час: па-першае, яны пазбаўляюць сучасьнікаў эстэтычнай асалоды, па-другое, адбіраюць хлеб у наступнага пакаленьня мастакоў.

Фотарэпрадукцыя карціны Яна Кузьміцкага «Мара».

Больш цікавымі ўяўляюцца працы Кузьміцкага ў тэхніцы манатыпіі. Але і тут усё прасякнута суіцыдальнымі матывамі і беспрасьветнасьцю, адсутнічаюць нават намёкі на жыцьцясьцьвярджальнасьць. Выстава Кузьміцкага - апафеоз паганства і чорных сілаў, яе энергетычны магнетызм узьдзейнічае на псіхіку гледача цалкам разбуральна.

Напрыканцы госьць пачаў скардзіцца на візавы рэжым і беларускае чыноўніцтва. Гэта гучала наколькі слушна, настолькі і недарэчна, бо мастацкі вернісаж - ня самае прыдатнае месца для такіх нараканьняў.

Безумоўна, можна парадавацца за мастака як чалавека - ён здолеў перамагчы шматлікія жыцьцёвыя нягоды, здабыў пэўную вядомасьць, а на Беларусі знайшоў сабе новую жонку. Што ж тычыцца творчасьці Кузьміцкага, то падобна, што ягонае сьветаўспрыманьне з дзяцінства зацыклілася на мізантропіі, душа творцы знаходзіцца ў палоне паталагічных выпачаньняў.

І яшчэ адно. Пасьля азначанага вернісажу падалося, што нашая славутая беларуская гасьцінясьць спаквала трансфармавалася ў пахлебства таннага кшталту. Я бачыў, як крывілася бальшыня прысутных, гледзячы на штампаваныя палотны з цялесна-тварнымі вычварэньнямі. Аднак жа «апераджальны» мастак! Ды яшчэ са Швецыі! Так што «изображаем радость»!

Хельмут КАМЕНСКІ.

РЭЦЫДЫВЫ ЭЛІТАРНАЙ КУЛЬТУРЫ

4-5 лістапада ў старажытным Полацку адбылася Міжнародная канферэнцыя «Літаратурны працэс: рэцыдывы посттаталітарнай маргінальнасьці», арганізаваная Таварыствам Вольных Літаратараў (ТВЛ) пры фінансавай падтрымцы Беларускага Фонду Сораса.

Ва ўтульнай бібліятэцы Полацкага дзяржаўнага музея кнігадрукаваньня сабраліся вядомыя літаратары, журналісты і выдаўцы - прадстаўнікі незалежных выданьняў Беларусі і Расеі (на вялікі жаль, не патрапілі на канферэнцыю запрошаныя калегі з Украіны і Польшчы), каб абмеркаваць агульную для посттаталітарных краін Усходняй Эўропы сучасную культурніцкую сітуацыю, падзяліцца ўласным досьведам у ладжаньні незалежнага літаратурна-мастацкага працэсу.

Вядучы канферэнцыі - Старшыня ТВЛ Алесь Аркуш - зазначыў, што «аднachасова з працэсамі адноснай дэмакратызацыі грамадзкага жыцьця, імклівай дэградацыяй афіцыёзу і адсутнасьцю жорсткай цэнзуры дый, увогуле, з-за непрадуманай культурнай палітыкі з боку кіраўніцтва посткамуністычных дзяржаваў, назіраецца распад дзяржаўных культурніцкіх інстытутаў, якія інсьпіравалі і рэгулявалі літаратурна-мастацкі працэс. У складаных эканамічных умовах першыя пазіцыі ў культурніцкім жыцьці заняла камерцыялізаваная маскультура, а сур'ёзная высокаінтэлектуальная літаратура апынулася на ўзбочыне, стала маргінальнаю. З другога боку, апошнім часам паўстала, нібыта ў супрацьвагу агульнай тэндэнцыі, шмат незалежных літаратурных суполак, арганізацый, выданьняў і выдавецтваў, якія падтрымліваюць элітарнае мастацтва. І менавіта яны сёньня фармуюць новую культурную прастору».

Пад час канферэнцыі ў музеі працавала выстава-продаж некамерцыйных літаратурна-мастацкіх выданьняў, якія выходзяць у Маскве, Санкт-Пецярбургу, Вільні, Менску, Горадні, Полацку, Кіеве, Львове ды іншых гарадах. З айчынных выданьняў асаблівай цікавасьцю пакупнікоў карысталася газета «Наша Ніва», часопісы «Калосьсе» і «Сьвіцязь».

Галоўны вынік канферэнцыі - дасягненьне канкрэтных дамоўленасьцей паміж літаратурнымі суполкамі розных гарадоў аб супрацоўніцтве і стварэньні альтэрнатыўнай сістэмы распаўсюджваньня незалежных выданьняў, каб супрацьстаяць наступу маскультуры і дзяржаўнага афіцыёзу.

Людвік САРОКА.

РАСЕЯ

Пікет «Памяці ахвяр камуністычнай дыктатуры» правялі 7 лістапада ў Салавецкага каменя ў Маскве сябры «Антыфашыстоўскага маладзёжнага руху» і Маскоўскага антыфашыстоўскага цэнтру. Мерапрыемства праходзіла з 16.30 да 17.30. Пікетчыкі трымалі плакаты: «Зюганаў прапагандуе нацыяналсацыялізм», «Далой камуняк!», «74 гады пілі нашу кроў».

Прысутныя скандавалі лозунгі: «Фашызм ня пройдзе, камунізм ня пройдзе».

ПРЫДНЯСТРОЎЕ

«Прызнаць Прыднястроўскую Малдаўскую Рэспубліку, узнавіць Савецкі Саюз, спыніць рынкавыя рэформы», - такія патрабаваньні выпучылі ў сваёй рэзалюцыі ўдзельнікі мітынгу ў Тыраспалі, прысьвечанага 78-й гадавіне Кастрычніцкага перавароту. Выступоўцы асудзілі палітыку ўраду Прыднястроўя, якая, на іх думку, вядзе да «капіталізацыі і развалу эканомікі». Аратары скрытыкавалі праект новай Канстытуцыі Прыднястроўя, які прадугледжвае аднолькавую дзяржаўную абарону ўсіх форм уласнасьці. Лідар блоку левых сіл прафесар Тыраспальскага універсітэту Васіль Якаўлеў заўважыў, што: «Прыднястроўе знаходзіцца ў цяжкім сацыяльна-эканамічным становішчы па віне кіраўніцтва Расеі». На думку Якаўлева, Прыднястроўская Малдаўская Рэспубліка «ня будзе прызнана ў якасьці незалежнай дзяржавы, пакуль пры ўладзе ў Расеі знаходзяцца антынародныя і антыславянскія сілы».

Мітынг адбыўся 7 лістапада. У ім удзельнічала каля 1500 чалавек.

УКРАІНА

«Камуністычная сістэма павінна быць асуджана трыбуналам накшталт Нюрнбергскага», - лічаць удзельнікі Міжнароднага кангрэсу палітычных вязьняў камуністычных рэжымаў. Кангрэс адкрыўся 7 лістапада ў Кіеве ў памяшканьні Інстытута гісторыі літаратуры. На пленарных паседжаньнях выступалі былыя палітзьняволеныя: Яўген Пранюк, Вячаслаў Чарнавіл, Март Ніклус, Аляксандр Падрабінэк, Яўген Сьвярсьцюк. Кангрэс доўжыўся два дні.

* * *

Да кансалідацыі вакол ідэі украінскай дзяржаўнасьці заклікалі ўдзельнікі мітынгу нацыянал-дэмакратычных сілаў. Мітынг адбыўся 7 лістапада. Акцыя прымеркавана да гадавіны кастрычніцкага перавароту. У ёй прынялі ўдзел Старшыня Народнага Руху Украіны Вячаслаў Чарнавіл, Старшыня Кангрэсу украінскіх нацыяналістаў Яраслава Сьцяцко і Аляксандр Мароз. Ён заклікаў прысутных да згоды. У акцыі ўдзельнічала каля 3 тысяч чалавек.

Згодна дамоўленасьці з А.Марозам, лідар руху В.Чарнавіл павінен быў выступіць на мітынгу левых сіл, які праходзіў у Кіеве ў той самы дзень. Аднак, нягледзячы на просьбу Мароза даць лідару слова, удзельнікі гэтай маніфестацыі адмовілі Чарнавілу ў выступленьні.

На мітынгу левых сіл сабралося каля 4 тысяч чалавек. У ім удзельнічалі старшыня Камуністычнай партыі краіны Пётр Сіманенка, намесьнік старшыні Вярхоўнага Савету Украіны Аляксандр Ткачэнка. Удзельнікі акцыі асудзілі палітыку ўраду і прэзідэнта Украіны Леаніда Кучмы. Яны заклікалі да аднаўленьня Савецкага Саюзу.

"Э.-Х."

АДГУКНІСЯ БРАТ!

Мазур Аляксандр Іосіфавіч, 1922 года нараджэньня. Нарадзіўся і жыў да 1942-43 г.г. у вёсцы Монькавічы Баранавіцкай вобласьці (колішняй) Слонімскага раёну (колішняга). Зараз - Гарадзенская вобласьць, Мастоўскі раён. Прыкладна ў 1942-43 годзе быў угнаны ў Нямеччыну, знаходзіўся ў Кёльне. З 1950-54 г. - у Аўстраліі. Былі фотаздымкі, якія пацьвярджаюць гэтыя радкі. Яны былі перададзены мне ў 1955-60 г. нейкай жанчынай. Але, на жаль, гэтыя фотаздымкі згубіліся. У 1994 годзе нехта са знаёмых бачыў па тэлевізару аўстралійскага спарцмэна, у якога прозьвішча было Уэмлі Мазур.

Калі хто ведае, ці, чуў што-небудзь пра яго, калі ласка, паведамьце ў рэдакцыю газеты «Пагоня».

З павагай
Маня МАЗУР (па мужу Пузач), сястра Аляксандра Мазура.

ПРА АКЦЫЗНЫЯ МАРКІ І МЫТНЫ САЮЗ

Мытны саюз з Расеяй здавалася б зьняў усе абмежаваньні на гандаль нашымі таварамі ў Расеі і расейскімі ў нас. Але вы глыбока памыліцеся, калі паспрабуеце заняцца гандлем расейскай гарэлкай ці тытуёвымі вырабамі.

Так, вы без перашкод завязеце іх на Беларусь, але проста так пусьціць у гандаль ня зможаце. Справа ў тым, што ў адпаведнасьці з Указамі Прэзідэнта N 116 і N 300, сьпіртныя і тытунёвыя вырабы з Расеі павінны рэалізоўвацца ў Беларусі з акцызнымі маркамі. Як мне патлумачылі ў Лідзкай гарадзкой падаткавай інсьпекцыі, гэта маркі не на ўвоз, а на рэалізацыю. Ёсьць яшчэ і такая асаблівасьць, што калі, скажам, на бутэльцы ўжо ёсьць расейская акцызная марка, то ў Беларусі вы павінны клеіць яшчэ і беларускую. Кошт марак перыядычна мяняецца, а апошнім часам інфармацыю аб іх кошце падаюць у ЭКЮ, каб усім «ясьней» было.

Так што для каго мытны саюз, а для каго - акцызныя мытарствы.

Вацлаў СЯРПІНСКІ.

ДУШЫМ САМЫХ ЛЕПШЫХ

На мінулым тыдні сродкі масавай інфармацыі («Известия», «Звязда») абляцела сенсацыйная інфармацыя пра захапленьне японцаў высокай якасьцю кампрэсараў, якія выпускаюцца ў Баранавічах на заводзе, запушчаным з дапамогай японскіх сьпецыялістаў.

«Звязда» нават паведаміла, што японцы ледзь не ўсёй краінай бегаюць за нашым Часовым Павераным Сяргеем Саенкам, каб узяць аўтограф з гэтай нагоды. А вось дырэктар завода Уладзімір Рэштка сказаў адно толькі слова: «Задушылі». Справа ў тым, што завод, які выпускае ўнікальную прадукцыю сусьветнага ўзроўню, так прыдушылі падаткамі, што ён «лёг» побач з іншымі Баранавіцкімі заводамі. Яшчэ адна ахвяра мытнага саюзу з Расеяй.

Вацлаў СЯРПІНСКІ.

ФІРМА ГАРАНТУЕ

15 лістапада ў Лідзе адбылося падпісаньне выніковых папераў паміж прадстаўнікамі Міністэрства абароны і мясцовых ворганаў улады, з аднаго боку, і нямецкай фірмай горада Патсдама аб зьняцьці гарантый з Новага Паўднёвага гарадка, пабудаванага гэтай фірмай. Закончыўся год з моманту здачы гарадка ў 960 кватэраў. На гарантыі яшчэ на год застануцца толькі халадзільныя камеры ў магазіне «Патсдам».

Ул.інф

ШАНОЎНАЕ СПАДАРСТВА!

Беларуская Рэдакцыя Польскага Радыё з прыемнасьцю паведамляе, што, ідучы насустрач прапанаваным многіх слухачоў, увяла новую перадачу «Канцэрт віншаваньняў». Праз нашую праграму можаце перадаць зычэньні зьдзяйсьненьня ўсіх мараў ў жыцьці Вашым блізкім ды знаёмым. І гэта ўсё за кошт аднае маркі, якую трэба наклеіць на канверт, а ў канверт укласьці сваю заяўку. Усё гэта перасылаць на адрас:

Беларуская Рэдакцыя
Польскага Радыё
00-977 Варшава
P.O.Box 46
Польшча

Застаецца толькі скарыстаць з нагоды і напісаць нам. Па меры нашых магчымасьцяў мы пастараемся таксама заспакоіць Вашы музычныя патрабаваньні. А наш «Канцэрт віншаваньняў» гучыць кожную нядзелю ў перадачы а 16.30 ды ў панядзелак ў перадачы а 19.00 гадзіне па менскім часе.

Чакаем вашых заявак!

УСПАМІНЫ

(Працяг. Пачатак ў N 41)

Пачаўся новы перыяд у маім жыцьці - гэта паступленьне ў Глыбоцкую беларускую прагімназію ў 1942 годзе.

Кожныя бацькі хацелі бачыць сваіх дзяцей адукаванымі і таму імкнуліся паслаць іх вучыцца далей, як кажуць, вывесьці ў людзі.

І вось я ў горадзе Глыбокім. Усе навучэнцы - пераважна вясковыя хлопцы і дзяўчаты. Асяроддзе сваё - беларускае. А вось з настаўніцкім калектывам атрымалася больш складана. Адны з іх - выхаванцы польскіх навучальных установаў, другія - савецкіх. Узьніклі цяжкасьці з мовай, але праз пару месяцаў усё наладзілася - мову вывучылі, хто яе ня ведаў, і хоць часам з акцэнтам, але вялі ўсё ж лекцыі па-беларуску. А інакш ім і нельга было, бо страцілі б працу. Акрамя ўсяго мы яшчэ вывучалі нямецкую мову і лацінку.

Вучыцца было цяжка: трэба было ўладкоўвацца на трывалую кватэру, што каштавала нямала сродкаў, не хапала патрэбных падручнікаў, паперы. Да таго ж, немцы часта выганялі нас са школьнага будынку,каб разьмясьціць свае часткі, таму нам прыходзілася качаваць з месца на месца. Настаўнікі таксама жылі дрэнна, магчыма нават горш, чым многія вучні. Яны ня мелі ніякай дапамогі зболку, жылі на сваю мізэрную зарплату. Нам жа, вучням, бацькі прывозілі прадукты і мы таксяк падтрымлівалі сваё існаваньне.

Прагімназію я скончыў у 1943 г. У гэты час у Глыбокае прыязджаюць прадстаўнікі Саюзу Беларускай Моладзі (СБМ) для стварэньня гэтай арганізацыі сярод нашай моладзі. Тыя, хто навучаўся ў прагімназіі ў 1943-44 г.г., усе без выключэньня былі членамі СБМ. І жыцьцё ў моладзі стала намнога цікавейшым і зьмястоўным.

Помніцца адзін страшны выпадак з жыцьця часоў акупацыі. Рэч ў тым, што мой бацька пры «першых саветах» быў абраны дэпутатам мясцовага Савету. Мы жылі ў вёсцы, дзе акрамя нашай сям'і і аднаго непісьменнага дзядка з бабуляй, усе жыхары былі шляхтаю. І па меркаваньню нашага начальства, мой бацька падыходзіў больш за астатніх. Калі гэта здарылася, наша маці, якая была зусім непісьменнай, вельмі перажывала. Яна думала, што раз абралі дэпутатам, то абавязкова трэба будзе пераязджаць у Маскву. А тут яшчэ павінны былі зьявіцца на сьвет маленькія парасяткі, і яна ніяк не магла ўцяміць, куды іх тады дзець. І, наогул, як быць з гаспадаркай. Мы тады доўга сьмяяліся з гэтага.

Калі нямецкія часткі былі дзесьці за Смаленскам, у нашае Язна прыязджае украінскі карны атрад, каб зьнішчыць усіх найбольш ініцыятыўных актывістаў былой савецкай улады. У тым ліку і дэпутатаў. Напярэдадні расстрэлу да кожнага прыходзілі карнікі на «собеседование». Хацелі даведацца, хто чым дыхае.

Зьявіўся і да нас зусім юны салдацік. Мы якраз палуднавалі, запрасілі за стол. Мы і не падазравалі, хто гэта прыйшоў, а ён пачаў задаваць розныя правакацыйныя пытаньні, потым дастаў свае дакуманты і папрасіў, каб бацька дапамог яму нешта падправіць у іх, бо ён ня хоча служыць немцам. Бацька, ужо ня раз навучаны за часы зьмены ўлады, наадрэз адмовіўся ад гэтай прапановы, ды і ў размове быў вельмі асьцярожным, нейтральным. А на другі дзень мы даведаліся, што было расстраляна некалькі дзесяткаў людзей. Бацька застаўся жывым, але страх доўга яшчэ не дазваляў нармальна жыць. Вялікую ролю тут адыграла і тое, што бацька добра жыў з усімі суседзямі, і, відавочна, ніхто на яго не напісаў даносу.

Дык вось, пасьля заканчэньня прагімназіі і да прыходу савецкіх войскаў я жыў у бацькі і займаўся сельскай гаспадаркай. Жыцьцё было страшным і трывожным: ноччу - партызаны, у дзень - немцы, і ўвесь час чакай чагосьці непрыемнага. Асабліва трэба было асьцерагацца нямецкіх аблаваў, калі забіралі моладзь на працу ў Нямеччыну. Але ж Бог мілаваў, і неяк дажылі да таго часу, калі немцаў прагналі з нашай зямлі.

У 1944 годзе паступіў у Глыбокае педвучылішча. Вялікага ўражаньня з таго часу не засталося. Паўгалодныя настаўнікі больш дбалі пра кавалак хлеба, чым пра свае непасрэдныя абавязкі. Дый мы, вучні, былі ня ў лепшым стане, хаця мелі такую-сякую дапамогу з дому.

З першых дзён мы адчулі, што ў гэтай установе беларускім духам і ня пахне. Пачалася непрыхаваная русіфікацыя.

Антон Фурс

МЫ ЗАЎСЁДЫ ЛІЧЫЛІ СЯБЕ БЕЛАРУСАМІ

Больш сьвядомая моладзь пачала між сабою згуртоўвацца: абмяркоўвалі пытаньні гісторыі, мовы і культуры. Вядома, што ўсё гэта рабіць адкрыта было небясьпечна і таму ў нас стварылася нелегальная суполка.

У гэты час у Глыбокае прыязджаюць хлопцы з Пастаўскага педвучылішча на чале з Міколам Асіненкам. Аказалася, што ў іх робіцца тое ж самае - таксама ёсьць патрыятычная суполка. Узьнікла ідэя аб'яднацца ўсім у арганізацыю і надаць ёй адзіную назву. Пасьля некалькіх варыянтаў спыніліся на назве Саюз Беларускіх Патрыётаў (СБП).

Потым Мядзелец (кіраўнік нашай групы), Юршэвіч і я(сакратар групы) распрацавалі Статут арганізацыі. За ўзор ўзялі Статут філаматаў. Таксама распрацавалі зьмест прысягі, якую потым прымалі перад Пагоняй і бел-чырвона-белым сьцягам на вернасьць беларускаму народу. Пагоню прыслалі з Паставаў, а намалявала яе сяброўка Пастаўскай групы СБП Алеся Умпіровіч (цяпер Фурс - мая жонка).

Дзейнасьць нашай арганізацыі абмяжоўвалася арганізацыйнымі захадамі па павышэньню нацыянальнай сьвядомасьці. Думалі, вядома, пра будучыню: кожны з сяброў паедзе пасьля заканчэньня вучобы на месца сваёй працы і там павінен гуртаваць вакол сябе нацыянальна сьвядомую моладзь, каб у спрыяльны зорны час дапамагчы свайму народу наколькі хопіць сіл.

Доўгі час, аж да лютага 1947 г., нас не арыштоўвалі, хаця, напэўна, і ведалі пра існаваньне СБП. Магчыма таму, што мы былі яшчэ вельмі маладымі, амаль дзецьмі (нават калі і пачалі арыштоўваць, многія яшчэ былі непаўналетнімі, малалеткамі). А- магчыма і таму, што спадзяваліся знайсьці нейкія сувязі тут на Беларусі, ці ў замежжы. Аднак жа сувязей мы ні з кім ня мелі, нават ня ведалі, што на Беларусі існуюць яшчэ другія падпольныя групы такога ж напрамку.

Арышты адбыліся ў лютым 1947 года, калі большасьць з нас крыху пасталела. Асноўная група (больш за 30 чалавек) 20 чэрвеня 1947 года была асуджана ваенным трыбуналам войскаў МУС Менскай вобласьці на тэрміны зьняволеньня ад 3 да 25 гадоў пазбаўленьня волі, паражэньнем у правах і ў многіх з канфіскацыяй маёмасьці. Адзін хлопец быў звольнены з залы суда, мабыць, для праформы. Але лёс яго мог бы быць такі ж, як і ўсіх астатніх. У час сьледзтва гэты хлопец, я і яшчэ адзін наш сябар знаходзіліся ў адной камеры. І аднойчы, пасьля цяжкага допыту, той, што быў звольнены з залы суда, нам гаворыць: «Я, хлопцы, здаюся. Што будзе з вамі - няхай тое ж будзе і мне, куды вас павязуць - туды і я паеду». Мы доўга яго пераконвалі, што ня трэба гэтага рабіць, бо, і сапраўды, ён ніякага ўдзелу ў арганізацыі не прымаў,магчыма, што толькі ведаў аб яе існаваньні. Ён нас паслухаў, вынік - воля. Праз пару дзесяткаў год я наведаў яго, і, на маё зьдзіўленьне, ён не пазнаў мяне і аднёсься досыць варожа. У гэты час ён ужо быў партыйным, працаваў настаўнікам, вельмі ж любіў заглядваць у бутэльку. І тады я нават падумаў, што, магчыма, лепш было б, каб ён тады разьдзяліў наш лёс і застаўся б чалавекам. Вось такія бываюць павароты ў жыцьці.

Першы арышт быў напярэдадні выбараў (8 лютага), ноччу. Я і Васіль Мядзелец (наш кіраўнік) жылі на прыватнай кватэры.У гэты вечар наладзілі вечарыну, былі запрошаныя некалькі дзяўчат і хлопцаў. Толькі павячэралі і сталі танцаваць, як у памяшканьне хутка зайшлі ўзброеныя вайскоўцы, перапынілі танцы і сталі правяраць дакуманты. Паколькі мы тут жылі, то ў нас былі нейкія даведкі. І вось пачалася «сарціроўка» - адных - налева, другіх - направа. Мне і Мядзельцу аб'явілі, што мы арыштаваныя.

Калі нас выводзілі з кватэры, трэба было праходзіць праз кухню, дзе не было сьвятла. А ў мяне, як у сакратара, у кішэні былі ўсе дакуманты нашай арганізацыі (сьпіс членаў, Статут, некалькі экзэмпляраў прысягі ды іншыя). Дык калі праходзілі каля расчыненай пліты, то мне пашчасьціла, і ўсе гэтыя паперы я выкінуў туды. Дзякуй Богу, ніхто нічога не заўважыў.

А на другі дзень наш сябра Стась Савік, які таксама кватэраваў разам з намі, знайшоў гэтыя дакуманты. Ня ведаў што з імі рабіць і таму зьвярнуўся па параду да аднаго хлопца - Івана Мялешкі. Вырашылі, што трэба спаліць. Так ён і зрабіў. Але Іван Мялешка падзяліўся гэтым са сваім настаўнікам Вітшняковым, а той данёс у органы КДБ. За гэты ўчынак Стась Савік атрымаў 10 год зьняволеньня.

Калі ж нас прывезьлі ў памяшканьне КДБ, там на падлозе ўжо ляжалі нашы сябры Лявон Бялевіч і Цярэньці Еўдакімаў.

З Глыбокага ўсіх хуценька перавезьлі ў Паставы і кінулі ў падвал плебаніі касьцёла. Тут ужо было некалькі хлопцаў і дзяўчат з пастаўскай групы: Асіненка Коля (кіраўнік групы), Адамовіч Алесь (сакратар), Асіненка Ніна, Бароўка Ліна і іншыя. Самым галоўным катам у плебаніі Пастаўскага касьцёла быў нейкі старшыня па прозьвішчы Авілаў.

Усе мы былі ў страшным шоку, мала што разумелі, а тут яшчэ нам учынілі «варфаламееўскую» ноч: катавалі без перапынку, увесь час былі чутны енкі і крыкі. Білі нагамі, рукамі, калолі ў вочы. Мэта іх была -зламаць нас канчаткова, каб ужо гатовымі прывезьці ў Менскую турму. Цярэньці Еўдакімаў ня вытрымаў катаваньняў, і калі яго вялі ў прыбіральню, зрабіў спробу зьбегчы. Чаргой з аўтамата яму перабілі ногі. Ён нават на судзе не прысутнічаў - залечваў раны. На жаль, далейшага яго лёсу ня ведаю. Толькі чуў, што атрымаў ён 25 год лагераў.

Гэтым усім злодзеі нямала дабіліся. Я, напрыклад, у Менскім КПЗ які тыдзень ня мог есьці, страціў усе сілы, пацярпеў фізічна, так і маральна. І ўсё ж незразумела, навошта ім спатрэбілася займацца катаваньнем, бо пра нашу арганізацыю яны амаль усё ўжо ведалі яшчэ да нашага арышту. А да правалу нашай арганізацыі ў значнай меры (калі ня ў поўнай) спрычыніўся «сябра» Алег Стахоўскі (ня блытаць з Стахоўскім Віктарам). Гэты Алег Стахоўскі - з Паставаў, і пазнаёміў нас з ім Лагунёнак Валяньцін. Стахоўскі быў афіцэрам контрвыведкі, добра валодаў беларускай мовай і хутка атрымаў давер нашых сапраўдных сяброў. Аднойчы ён прыязджаў у Глыбокае на сустрэчу з намі. Мы вельмі радаваліся і ганарыліся тым, што ў нашай арганізацыі зьявіўся хоць адзін дарослы чалавек. А ён увесь той час намагаўся падштурхнуць нас на больш агрэсіўныя дзеяньні. Але мы не пайшлі на гэта, бо ў тых умовах гэта было небясьпечна і немэтазгодна.

А.Стахоўскі ні ў судзе, ні па сьледзтву не праходзіў, быццам яго наогул не існавала. Ёсьць такая чутка (праўда, неправераная), што ён цяпер дзесьці на Гарадзеншчыне працуе сьвятаром (ён сын папа). Цікава было б трапіць да такога бацюшкі на споведзь. У яго ж такі вялікі стаж па выведваньню сакрэтаў! Ды ўспомніць бы яму самаму пра яго чорныя справы.

Другая група (гэта тыя, якія жылі ўжо на нелегальным становішчы) была засуджана 29 ліпеня 1948 года Ваенным трыбуналам войскаў МУС Полацкай вобласьці. Працэс быў у Полацку. А ў Менску суд праходзіў у вялікім памяшканьні за закрытымі дзьвярыма. Прыводзілі нас туды пешшу (відаць недалёка было ад турмы). Ішлі мы калонай, збоку - варта і аўчаркі. Людзі з недаўменьнем і жальбай глядзелі на нас, амаль яшчэ дзяцей.

Аднойчы, калі мы былі ў залі, а суддзі яшчэ не прыйшлі, да мяне падыйшлі двое вартаўнікоў і загадалі ісьці на выхад з памяшканьня. Я, вядома, устрывожыўся, ня ведаў, у чым справа. А калі яны накіравалі мяне ў падвал разьбітага вайной дома, то я падумаў: «Усё, канец. Тут мяне і расстраляюць»... І раптам у паўзмроку, каля сьцяны, я ўбачыў бацьку, такога змардаванага горам і бяссоннымі начамі. Павіталіся, нешта сказалі адзін аднаму. Я запытаў, як маецца мама, сястра. Вартаўнікі прысьпешвалі, бацька толькі пасьпеў запытаць, колькі мне год дадуць. Я адказаў, што напэўна 10 (далі ж 15 год).

Гэта была апошняя сустрэча з бацькам перад доўгімі 9 гадамі майго лагернага жыцьця.

Потым, калі я ўжо вярнуўся з лагеру, то спытаў, як ўдалося наладзіць гэтую сустрэчу? На гэта бацька адказаў: «Зусім проста. Я прывёз самагонкі, сала і падкупіў іх».

Бедныя нашы бацькі. Колькі гора, нерваў, зьнявагі прыйшлося ім перажыць. Колькі клункаў з прадуктамі (перадачамі), пасылак прыйшлося ім перанесьці на сваіх плячах, а некаторым нават разьдзяліць лёс сваіх дзяцей. Мы вечна будзем удзячнымі ім за іх любоў і самаахвярнасьць.

Ня маю права ня ўспомніць яшчэ адзін фрагмент - выступленьне з апошнім словам на судзе Ніны Асіненкі. Яшчэ калі ўсе мы былі проста навучэнцамі педвучылішча, у Ніны і Міколы Асіненкаў было каханьне. Вядома ж, што Мікола ўсімі сіламі на сьледзтве стараўся, каб адвесьці ад яе ўсе абвінавачваньні. Ня ведаю, наколькі яму гэта ўдалося, але ж Ніна ўстала і сказала: «Я была ў арганізацыі СБП і заўсёды застануся ёй вернай». Атрымала 10 год. Цяпер яе няма ў жывых.

(Працяг у наступным нумары).

Праграма тэлеперадач

Панядзелак, 13 лістапада

Белорусское телевидение

16.45 ТВ - школе. Белорусская литература. Винцент Дунин-Марцинкевич. «Идиллия». 17.15 Родовод. Народные музыканты Докшицкого района Витебской области. 17.45 Музыкальный антракт. 18.00 АТН(с сурдопереводом), Би-би-си, Си-эн-эн. 18.45 «Трижды один». Музыкальная передача MTV. 19.00 «На добрый лад». Передача из Бреста. 19.15 Белорусский дом. Художественно-публицистическая программа. 19.55 Протокол. Международная программа. 20.10 Спортивный телекурьер. 20.30 Экономикст. 20.40 Колыбельная. 21.00 Новости. 21.40 Музыкальный антракт. 21.55 Вертикаль. Почта Президента. 22.30 «Кайстра». К 40-летию Белорусского телевидения. В перерыве (23.00) - Новости. 23.30 Из фондов БТ. «У синей бухты». Телеспектакль. 0.30 Под куполом Вселенной. 0.35 Столица. Тележурнал. ГРОДНО: 18.10 Семейный понедельник. 18.45 Дневник Принеманья. 21.40 По существу.

ОРТ

5.00 Телеутро 8.00 11.00 14.00 17.00 23.00 Новости 8.15 17.20 «Тропиканка» 9.05 В гостях у «Мультитроллии» 10.10 Человеческие закономерности 10.30 Угадай мелодию 11.10 ТРК «Мир» 14.20 «Виджит спешит на помощь» Мультсериал 14.40 «Приключения крысы Сиссы» Телеспектакль 15.00 Звёздный час 15.35 «Элен и ребята» 16.00 Надежда-95 16.30 Семь дней спорта 18.10 Час-пик 18.35 Угадай мелодию 19.00 «Если...» Программа В.Познера 19.45 Спокойной ночи, малыши! 20.00 Время 20.50 «Электронные жучки» Детектив 21.45 «Театр + TV» Л.Максакова 22.30 «Твин Пикс» Сериал

Канал «Россия»

17.20 Купить - не купить. 17.30 Спасение 911. 18.25 Устами младенца. 19.00, 22.00 Вести. 19.25 Подробности. 19.35 «Масонские тайны». Худ.фильм. Часть 2-я. 20.45 Репортер. 21.05 Момент истины. 22.30 Река времени. 22.35 Автомиг. 22.40 Служба 299-00-00. 22.55 «Бремя доказательства». Худ.фильм (США). 3-я серия.

Санкт-Петербург

12.00, 14.30, 18.30, 21.45 Информ ТВ. 12.10 Стиль жизни. 12.25, 21.35 Музыкальный момент. 12.30 «Немецкая волна». 12.45 Мультфильм. 13.00 Скорая помощь. 13.30 «Мануэла». Худ.фильм. 14.20 "Советы садоводам. 14.45 Ура! Комедия. «Первая любовь». Худ.фильм (Италия). 16.35 Крестики-нолики. 17.00 ... Равняется любовь. 17.30 «Европейский калейдоскоп». 18.00 Телемагазин. 18.05 Телеблиц. 18.10 Большой фестиваль. 18.50 Спортивные новости. 18.55 «Мануэла». Худ.фильм. 19.45 Телеслужба безопасности. 20.00 Вовремя. 20.30 «Судьба моя судьбинушка...» Поет Екатерина Шаврина. 21.20 Дела городские. 22.00 Спорт, спорт, спорт... 22.15 «Телекомпакт». Музыкальное шоу. 23.15 «Валентина». Худ.фильм.

ПОЛЬСКОЕ ТЕЛЕВИДЕНИЕ

ПРОГРАММА 1

07 00 Кофе или чай? 08 45 Беседа. 09 00 ""Мода на успех". Сериал пр-ва США. 09 30 Телетурнир. 10 00 Новости. 10 10 Мама и я. 10 25 Дошкольники дома. 10 50 Гимнастика. 10 55 Поговорим о детях. 11 05 ""Доктор Квинн". Сериал пр-ва США. 11 50 Музыкальная программа. 12 00 Приятное с полезным. 12 30 Мир людей. 13 00 Новости. 13 10 Агробизнес. 13 15 Экономическая программа. 13 40 Школы за океаном. 14 05 Зеленым вверх. 14 35 Документальный фильм. 15 00 Пейзаж. 15 10 И тело и дух. 15 30 Тележурнал. 15 50 Программа на вечер. 16 00 Для молодых зрителей. 16 30 ""Мода на успех". Сериал пр-ва США. 17 00 Для молодежи. 17 25 Для детей. 18 00 Телеэкспресс. 18 20 Публицистическая программа. 19 10 ""Марфи Браун". Сериал пр-ва США. 19 35 Юбилейная программа. 20 00 Вечеринка. 20 30 Новости. 21 10 Телетеатр. 22 50 Пульс дня. 23 05 Неделя президента. 23 15 Тележурнал. 23 40 Военный журнал. 00 00 Новости. 00 20 ""Америка, америка". Фильм пр-ва США. 02 05 Развлекательная программа.

ПРОГРАММА 2

08 00 Панорама. 08 10 Спортивная программа. 08 20 Утренннний гость. 08 50 Академия здоровья. 09 00 Местная программа. 09 30 ""Морк и Минди". Сериал пр-ва США. 10 00 Мир женщин. 10 30 Дикие горизонты. 10 55 Мультсериал. 11 00 Кроссворд. 11 25 Телетурнир. 11 50 Мультихобби. 12 20 Сообщество в культуре. 12 50 Великая империя монголов. 13 50 Академия здоровья. 14 00 Панорама. 14 20 ""Хардкастл и Маккорник". Сериал пр-ва США. 15 10 Музыкальный журнал. 15 40 Музыкальные новости. 15 55 Приветствие. 16 00 Мультфильм. 16 30 Апетит на здоровье. 17 00 Военная программа. 17 30 Футбольный журнал. 18 00 Документальный фильм. 19 00 Панорама. 19 10 Местная программа. 20 05 Колесо фортуны. 20 30 Программа для детей. 21 00 ""Шутки в сторону". Сериал пр-ва Англии. 21 35 Автожурнал. 22 00 Панорама. 22 35 ""Остановка Аляска". Сериал пр-ва США. 23 20 Театральный журнал. 23 50 Какой президент. 00 05 Марафон трезвости. 00 35 Документальный фильм. 01 05 Панорама. 01 10 Возвращение композитора.

Аўторак, 14 лістапада

Белорусское телевидение

7.35 Утренний коктейль. 7.50 Экономикст. 8.00 Зеркало Си-эн-эн. 8.20 Авто-парк. 8.35 Финансовое время. 8.50 «Голоса». Киноочерк. 9.00 ТВ - школе. Белорусская литература. Винцент Дунин-Марцинкевич. «Идиллия». 9.30 Бездельник. 10.00 «По секрету всему свету». Худ.фильм. 1-я серия. 11.00 Туробъектив. Путешествия, встречи, отдых. 11.20 Музыкальный антракт. 11.30 Компьютерный полигон. 11.55 Золотая лира. Хит-парад белорусской песни. 12.50 «Белвидеоцентр» представляет: «Альманах. События музыкальной жизни». 15.00 Новости. 15.10 «Рожденная революцией». Худ.фильм. 9-я серия «Последняя встреча». Часть 1-я. 16.35 ТВ - школе. История. Культура и просвещение Беларуси конца XVШ - первой половины X1X века. 17.05 Мультфильм. 17.15 Уроки Н.Новожиловой. 17.45 Музыкальный антракт. 18.00 АТН (с сурдопереводом), Би-би-си, Си-эн-эн. 18.45 «Трижды один». Музыкальная передача MTV. 19.00 Коллаж. Программа для деловых людей. 19.30 Мост. 19.55 «Лада ОМС» представляет: «Моя любовь, моя печаль». Телесериал. 20.25 Скрижали. Ероним Уборевич. 20.30 Экономикст. 20.40 Колыбельная. 21.00 Новости. 21.40 АТН-власть. 21.55 Музыкальный антракт. 22.10 «Нана». Телесериал (Франция). 3-я серия. 23.10 Новости. 23.25 Концертный сезон. Наши гости - американские музыканты. 23.55 Под куполом Вселенной. 24.00 «Рок-корона-95». Группа «НРМ». ГРОДНО: 17.15 Так говорит Библия. 18.10 Вечерний канал. Информационно-музыкальная программа. 18.50 Дневник Принеманья.

ОРТ

5.00 Телеутро 8.00 11.00 14.00 17.00 23.00 Новости 8.15 17.20 «Тропиканка» 9.05 «Если...» Программа В.Познера 9.50 Смехопанорама 10.20 Мультфильмы 11.10 ТРК «Мир» 14.20 «Виджит спешит на помощь» Мультсериал 14.45 «Приключения крысы Сиссы» Телеспектакль 14.55 Мультитроллия 15.10 Волшебный мир, или Синема 16.10 Семь дней спорта 18.10 Час-пик 19.00 Тема 19.45 Спокойной ночи, малыши! 20.00 Время 20.50 «Девушка без адреса» х/ф 22.25 Москва. Кремль 22.45 50/50 23.50 «Твин Пикс» Сериал

Канал «Россия»

6.30 Время деловых людей. 7.00, 10.00, 16.00, 19.00, 22.00 Вести. 7.25 Требуются... Требуются... 7.30 Звезды говорят. 7.35 Ритмика. 7.50 Телегазета. 9.50 Ключевой момент. 10.20 Милицейская хроника. 10.30 От нашего корреспондента. «Судьбы». 10.50 «Камень сновидений». Мультсериал. 11.15 Новая линия. 15.05 Там-там новости. 15.20 Компас «Роста». 15.50 Месяцеслов. 16.20 Три века славы. 16.50 «Камень сновидений». Мультсериал. 17.15 А.Гурнов. «Чисто английский репортаж». 17.25 Ваш партнер. 17.40 Лидер-прогноз. 18.10 L-клуб. 19.25 Подробности. 19.35 «Призраки зеленой комнаты». Худ.фильм. 21.00 Клип-антракт. М.Распутина. 21.10 Клуб губернаторов. 22.30 Река времени. 22.35 Автомиг. 22.40 Служба 299-00-00. 22.55 «Бремя доказательства». Худ.фильм. 4-я серия. 23.45 Экран криминальных сообщений.

Санкт-Петербург

12.00, 14.30, 18.30, 21.45 Информ ТВ. 12.10 Стиль жизни. 12.25, 14.40, 16.40 Музыкальный момент. 12.30 «Немецкая волна». 12.45 Мультфильм. 13.00 Скорая помощь. 13.30 «Мануэла». Худ. фильм. 14.15 Советы садоводам. 14.45 «Серые волки». Худ.фильм. 1-я и 2-я серии. 16.50 По всей России. 17.00 Показывает Ленинградская областная телекомпания. 18.00 Телемагазин. 18.05 Телеблиц. 18.10 Большой фестиваль. 18.50 Спортивные новости. 18.55 «Мануэла». Худ. фильм. 19.45 Телеслужба безопасности. 20.00 Вовремя. 20.30 Территория: Сергей Ковалев. 21.00 Дом кино: А.Петренко, В.Гостюхин, Б.Окуджава, Р.Чхеидзе и др. 22.00 Спорт, спорт, спорт... 22.15 «Серые волки». Худ.фильм. 1-я и 2-я серии.

ПОЛЬСКОЕ ТЕЛЕВИДЕНИЕ

ПРОГРАММА 1

07 00 Кофе или чай? 08 45 Беседа. 09 00 ""Альберт - пятый мушкетер". Мультсериал. 09 30 Телетурнир. 10 00 Новости. 10 10 Мама и я. 10 25 Дошкольники дома. 10 50 Гимнастика. 10 55 Поговорим о детях. 11 00 ""Женщина в расцвете лет". Фильм пр-ва Германии. 12 00 Рынок труда. 12 20 Плавать может каждый. 12 30 Клуб одиноких сердец. 12 50 Сто лет. 13 00 Новости. 13 10 Агробизнес. 13 15 Сельскохозяйственная программа. 13 40 Компьютерная школа. 14 00 Новая модель автомобиля. 14 25 Балтийские технологиии. 14 45 Камни с той и не с той Земли. 15 00 Телекомпьютер. 15 15 Книга чудес техники. 15 35 Кухня. 15 50 Программа на вечер. 16 00 Музыкальная программа. 16 30 ""Новые приключения Черного князя". Сериал пр-ва Англии. 17 00 Для молодежи. 17 25 Тик-так. 18 00 Телеэкспресс. 18 20 Лицом к лицу. 18 35 Публицистическая программа. 19 00 Мультсериал. 19 30 Сенсации XX века. 20 00 Вечеринка. 20 00 Несколько трудных вопросов. 20 30 Новости. 21 10 ""Три женщины". Фильм пр-ва США. 23 15 Пульс дня. 22 25 Сеймограф. 23 30 Публицистическая программа. 00 10 Новости. 00 30 Богово и царево. 00 55 Танец и скульптура. 01 15 Откуда эта впечатлительность? 01 50 Программа о поэзии. 01 55 Корни. 02 25 Клуб одиноких сердец.

ПРОГРАММА 2

08 00 Панорама. 08 10 Спортивная программа. 08 20 Утренний гость. 08 50 Академия здоровья. 09 00 Местная программа. 09 30 ""Цыганская история". Фильм пр-ва Германии. 10 00 Мир женщин. 10 30 Документальный сериал. 11 00 Программа для детей. 11 25 Телетурнир. 11 50 Путешествие во времени и пространстве. 12 45 Спортивная студия. 13 00 Марафон трезвости. 13 30 Тележурнал. 13 50 Академия здоровья. 14 00 Панорама. 14 20 ""Запретная любовь". Сериал пр-ва Испании. 15 10 Музыкальная программа. 15 40 Музыкальные новости. 15 55 Приветствие. 16 00 Сериал пр-ва Австралии. 16 30 Спортивная студия. 16 55 Еще один президент. 17 30 Телетурнир. 18 00 Тележурнал. 18 25 Тени жизни. 18 35 Католическая программа. 19 00 Панорама. 19 10 Местная программа. 20 05 Телетурнир. 20 35 Программа для детей. 21 00 Развлекательная программа. 21 50 Спортивная программа. 22 00 Панорама. 22 30 Экологическая программа. 22 45 Репортеры представляют. 23 10 ""Париж, Техас". Фильм пр-ва США. 01 35 Панорама. 01 40 ""Страх". Фильм пр-ва Франции.

Серада, 15 лістапада

Белорусское телевидение

7.35 Утренний коктейль. 7.50 Экономикст. 8.00 Зеркало Си-эн-эн. 8.20 «Кировские умельцы». Киноочерк. 8.30 «Лада ОМС» представляет: «Моя любовь, моя печаль». Телесериал. 9.00 ТВ - школе. История. Культура и просвещение Беларуси конца XVШ - первой половины X1X века. 9.30 «Нана». Телесериал. 3-я серия. 10.30 «По секрету всему свету». Худ.фильм. 2-я серия. 11.30 Видимо-невидимо. 12.30 Золотая лира. Хит-парад белорусской песни. 13.20 «Розовый ветер». Док.фильм. 15.00 Новости. 15.10 «Рожденная революцией». Худ.фильм. 10-я серия «Последняя встреча». Часть 2-я. 16.35 Мультфильм. 16.50 «С любовью ко всему земному». Телеочерк. 17.15 «В объективе - Голландия». Передача из Бреста. 17.50 АТН (с сурдопереводом). 18.00 Торжественное заседание и концерт, посвященные 70-летию Белорусского радио. В перерыве - Из истории Белорусского радио. 20.40 Колыбельная. 21.00 Новости. 21.40 Музыкальный антракт. 21.55 АТН. «Украина сегодня». 22.15 «Нана». Телесериал (Франция). 4-я серия. В перерыве (23.00) - Новости. 23.30 Экономикст. 23.40 Под куполом Вселенной. 23.45 Баскетбол. Чемпионат Европы. Мужчины. Беларусь - Грузия. 1-й и 2-й таймы. ГРОДНО: 16.50 Дневник Принеманья. 17.00 «Слово». Художественная программа. 17.30 Далеко ли выход из кризиса? Преобрахования в потребительской кооперации. 21.40 По существу.

ОРТ

5.00 Телеутро 7.25 18.05 Выборы-95 8.00 11.00 14.00 17.00 23.00 Новости 8.15 17.20 «Тропиканка» 9.00 Тема 9.45 В мире животных 10.20 Мультфильмы 10.30 «Угадай мелодию» 11.20 ТРК «Мир» 14.20 «Виджит спешит на помощь» Мультсериал 14.40 «Однажды в Рождество» 15.10 Зов джунглей 15.35 «Элен и ребята» 16.00 Когда-нибудь 16.30 Семь дней спорта 18.10 Час-пик 18.35 Угадай мелодию 19.00 Авторская программа 19.45 Спокойной ночи, малыши! 20.00 Время 20.50 Футбол. Сборная России - Сборная Финляндии 22.40 Музыкальная программа 23.10 Пресс-клуб 0.05 «Твин Пикс» Сериал

Канал «Россия»

6.00, 8.30, 17.40, 22.55 Выборы-95. Государственная Дума. 6.30 Время деловых людей. 7.00, 10.00, 16.00, 19.00, 22.00 Вести. 7.25 Требуются...Требуются... 7.30 Звезды говорят. 7.35 Ритмика. 7.50 Всего понемногу. 8.10 Крестьянский вопрос. 9.00 Телегазета. 9.05 «Санта-Барбара». Худ.фильм. 10.20 Чрезвычайный канал. 10.30 От нашего корреспондента. «Судьбы». 10.45 Никто не забыт. 10.50 «Камень сновидений». Мультсериал. 11.15 Новая линия. 15.05 Компас «Роста». 16.20 Дальний Восток. 16.50 «Камень сновидений». Мультсериал. 17.15 Видеопоэзия. П.Васильев. 17.25 Эксповидео. 18.10 Ваше право. 18.25 Своя игра. 19.25 Подробности. 19.35 «Санта-Барбара». Худ.фильм. 20.30 Домино Михаила Боярского. 21.10 Чрезвычайный канал. 22.30 Река времени. 22.35 Автомиг. 22.40 Служба 299-00-00. 23.25 «Да здравствует любовь». Худ.фильм (Польша).

Санкт-Петербург

12.00, 14.30, 18.30, 21.45 Информ ТВ. 12.10 Стиль жизни. 12.25, 14.45, 16.10, 21.00 Музыкальный момент. 12.30 «Немецкая волна». 12.50 Рецепт. Передача для врачей, фармацевтов и пациентов. 13.00 Скорая помощь. 13.30 «Мануэла». Худ.фильм. 14.20 Советы садоводам. 14.50 «Чужак». Худ. фильм. 16.20 Там, где живет Паутиныч. 16.40 Полосатая музыка. 17.00, 20.00 Выборы-95. 17.30 «Милость мира». Концерт И.Архиповой в Казанском соборе. 17.45 «Шесть граней удачи». Телеигра-лотерея. 18.00 Телемагазин. 18.05 Телеблиц. 18.10 Большой фестиваль. 18.50 Спортивные новости. 18.55 «Мануэла». Худ.фильм. 19.45 Телеслужба безопасности. 21.05 Блеф-клуб. 22.00 Спорт, спорт, спорт... 22.15 «Золотой Телец». Развлекательная программа. 23.05 Консерватор. 23.35 «Один день в Люксембурге». Телефильм (Франция).

ПОЛЬСКОЕ ТЕЛЕВИДЕНИЕ

ПРОГРАММА 1

07 00 Кофе или чай? 08 45 Беседа. 09 00 ""Мода на успех". Сериал пр-ва США. 09 30 Музыкальный ящик. 10 00 Новости. 10 40 Мама и я. 10 25 Дошкольники дома. 10 50 Гимнастика. 10 55 Поговорим о детях. 11 00 ""Слава". Сериал пр-ва США. 11 50 Музыкальная программа. 12 00 Тележурнал. 12 15 Рыбы и рыбки. 12 30 Жизнь моя. 13 00 Новости. 13 10 Агробизнес. 13 15 Сельскохозяйственная программа. 13 40 Орфография. 13 55 Повести гномика. 14 15 Две стороны картины. 14 25 Все есть музыка. 15 05 Тележурнал. 15 10 Сериал пр-ва Австралии. 15 25 Люмен 2000. 15 50 Програма на вечер. 16 00 Музыкально-поэтический журнал. 16 30 ""Мода на успех". Сериал пр-ва США. 16 45 Музыкально-поэтическая программа. 17 00 Для молодежи. 17 25 Для детей. 18 00 Телеэкспресс. 18 20 Телетурнир. 18 50 С камерой среди зверей. 19 10 ""Солнечный патруль". Сериал США. 20 00 Вечеринка. 20 30 Новости. 21 10 Спортивная студия. 23 05 Пульс дня. 23 25 Репортаж. 00 00 Новости. 00 20 ""Такие, как мы". Фильм пр-ва США. 01 55 Люмен 2000. 02 25 Развлекательная программа.

ПРОГРАММА 2

08 00 Панорама. 08 10 Спортивная программа. 08 20 Новости. 08 50 Академия здоровья. 09 00 Местная программа. 09 30 ""Все, кроме любви". Сериал пр-ва США. 10 00 Мир женщин. 10 30 Документальный сериал. 11 00 Программа для детей. 11 25 Телетеатр. 13 20 Репортаж. 13 50 Академия здоровья. 14 00 Панорама. 14 20 Сериал пр-ва Италии. 15 15 Музыкальный журнал. 15 45 Музыкальные новости. 15 55 Приветствие. 16 00 Мультсериал. 16 25 Пейзажи польской деревни. 17 00 Животные вокруг нас. 17 30 Телетурнир. 18 00 Киносеанс. 18 30 Представления 80-х годов. 18 55 Розыгрыш лото. 19 00 Панорама. 19 10 Местная программа. 20 05 Колесо фортуны. 20 35 Программа для детей. 21 00 ""Танцующая королева". Фильм пр-ва Англии. 22 00 Панорама. 22 35 Экспресс репортеров. 23 05 Парижская опера. 01 00 Панорама. 01 05 Музыкальная программа.

Чацьвер, 16 лістапада

Белорусское телевидение

7.35 Утренний коктейль. 7.50 Экономикст. 8.00 «Сегодня в программе». Фильм-концерт. 8.20 «Удивительные озера», «Цапли меняют прописку». Док. фильмы. 8.45 «Полесья стольный город». Передача из Гомеля. 9.10 «Нана». Телесериал (Франция). 4-я серия. 10.10 Уроки Н.Новожиловой. 10.40 Конный спорт. Соревнования по конкуру. Новогрудский район. 11.05 «Мегги». Худ.фильм (Болгария). 12.25 «Праздник танца». Образцовому ансамблю танца «Журавинка» -20 лет. 13.10 Банка комиксов. 13.40 «Когда цветет королева ночи». Док.фильм. 15.00 Новости. 15.10 По вашим просьбам. «Жизнь по лимиту». Худ.фильм. 16.20 ТВ - школе. Белорусская литература. В.И.Дунин-Марцинкевич и его комедия «Пинская шляхта». 17.00 Телеанонс. 17.05 Студия «Ч/Б». Ложь. 17.45 Музыкальный антракт. 18.00 АТН (с сурдопереводом), Би-би-си, Си-эн-эн. 18.45 «Трижды один». Музыкальная передача MTV. 19.00 «Злободневно». Принимает участие президент концерна «Белхимнефтепром» А.А.Мордашов. Прямая линия. 19.50 «Лада ОМС» представляет: «Моя любовь, моя печаль». Телесериал. 20.20 Студия «Эксклюзив». Весы. 20.30 Экономикст. 20.40 Колыбельная. 21.00 Новости. 21.40 Музыкальный антракт. 21.55 АТН. «Украина сегодня». 22.15 «Нана». Телесериал (Франция). 5-я серия. В перерыве (23.00) - Новости. 23.30 Творческое молодежное объединение «Крок». Информационная программа. 24.00 Под куполом Вселенной. 0.05 «Крок». «Большая Медведица». Кино и видео для молодежи. ГРОДНО: 17.45 Гродно спортивный. 18.10 Над Неманом (Программа на польском языке). 18.50 Дневник Принеманья.

ОРТ

5.00 Телеутро 7.25 18.05 Выборы-95 8.00 11.00 14.00 17.00 23.00 Новости 8.15 17.20 «Тропиканка» Сериал 9.00 Авторская программа 9.45 Клуб путешественников 10.30 Мультфильмы 10.40 Смак 11.10 ТРК «Мир» 14.20 «Виджит спешит на помощь» Мультсериал 14.40 «Запомни, принцесса» 15.35 «Элен и ребята» 16.00 «Кошки бывают разными» 16.15 Рок-урок 16.30 Семь дней спорта 18.10 Час-пик 18.35 Лотто-миллион 19.00 «Мы» Ведущий В.Познер 19.45 Спокойной ночи, малыши! 20.00 Время 20.50 «Выкорми ворона» х/ф 22.45 Музобоз 23.40 «Твин Пикс» Сериал

Канал «Россия»

6.00, 8.30, 17.40, 22.55 Выборы-95. Государственная Дума. 6.30 Время деловых людей. 7.00, 10.00, 16.00, 19.00, 22.00 Вести. 7.25 Требуются...требуются... 7.30 Звезды говорят. 7.35 Ритмика. 7.50 Всего понемногу. 8.10 Крестьянский вопрос. 9.00 Телегазета. 9.05 «Санта-Барбара». Худ. фильм. 10.20 Милицейская хроника. 10.30 Музыкальный экспромт. 10.50 «Камень сновидений». Мультсериал. 11.15 Новая линия. 15.05 Там-там новости. 15.20 Праздник каждый день. 15.30 Кенгуру. 16.20 Погасшая звезда? 16.50 «Камень сновидений». Мультсериал. 17.15 Клип-антракт. А.Губин, И.Салтыкова. 17.25 Российские железные дороги. 18.10 Кипрас Мажейка. «Параллели». 18.25 Караоке по-русски. 19.25 Подробности. 19.35 «Санта-Барбара». Худ. фильм. 20.30 Маски-шоу. 21.10 Хоккей.Чемпионат МХЛ. «Динамо»(Москва) - «Химик»(Воскресенск). 3-й период. 22.30 Река времени. 22.35 Автомиг. 22.40 Служба 299-00-00. 23.25 Оставайтесь в шляпе. 23.55 Экран криминальных сообщений. 0.05 Торговый дом. «Ле Монти».

Санкт-Петербург

12.00, 14.30, 18.30, 21.50 Информ ТВ. 12.10 Стиль жизни. 12.25 Музыкальный момент. 12.30 «Немецкая волна». 12.45 Мультфильм. 13.00 Скорая помощь. 13.30 «Мануэла». Худ.фильм. 14.20 Советы садоводам. 14.45 «Дон Кихот». Худ. фильм. 16.25 Мультфильм. 16.45 По всей России. 17.00, 20.00 Выборы-95. 17.30 Показывает Ленинградская областная телекомпания. 18.00 Телемагазин. 18.05 Телеблиц. 18.10 Большой фестиваль. 18.50 Спортивные новости. 18.55 «Мануэла». Худ.фильм. 19.45 Телеслужба безопасности. 21.00 «Театр имени меня». Ефим Шифрин. Премьера видеофильма. 22.05 Спорт, спорт, спорт... 22.15 «Тайна папоротников». Худ.фильм.

ПОЛЬСКОЕ ТЕЛЕВИДЕНИЕ

ПРОГРАММА 1

07 00 Кофе или чай? 08 45 Беседа. 09 00 Мультсериал. 09 30 Цвета. 10 00 Новости. 10 10 Мама и я. 10 25 Дошкольники дома. 10 45 Гимнастика. 10 55 Поговорим о детях. 11 05 ""Юристы из города Ангелов". Сериал пр-ва США. 11 50 Музыкальная программа. 12 00 Кулинарная программа. 12 20 Это легко. 12 30 Четверть часа. 12 45 Жить безопасней. 13 00 Новости. 13 10 Агробизнес. 13 15 Сельскохозяйственная программа. 13 40 Балтийские повести. 14 05 Неразлучная пара. 14 20 Тележурнал. 14 35 Животные мира. 15 10 Мыслящий космос. 15 30 Через моря и льды. 15 50 Программа дня. 16 00 Музыкальная программа. 16 30 ""Домашний зоопарк". Сериал пр-ва Словакии. 17 00 Для молодежи. 17 25 Король зверей. 18 00 Телеэкспресс. 18 20 Киножурнал. 18 45 Здоровье. 19 05 ""Папа майор". Сериал пр-ва США. 19 30 Католический журнал. 20 00 Вечеринка. 20 30 Новости. 21 10 ""Выдача". Сериал пр-ва Польши. 22 15 Документальный фильм. 23 25 Правительственный журнал. 23 30 Пегас. 00 00 Хозяйственные новости. 00 15 Миниатюры. 00 20 Документальный фильм. 00 00 ""Воспитание жестокости у женщин и собак". Фильм пр-ва России.

ПРОГРАММА 2

08 00 Панорама. 08 10 Спортивная программа. 08 20 Утренний гость. 08 50 Академия здоровья. 09 00 Местная программа. 09 30 ""Дети, заботы и мы". Сериал пр-ва США. 10 00 Мир женщин. 10 30 Мир, который не может погибнуть. 10 55 Мультсериал. 11 00 Клуб пана Рыся. 11 25 Телетеатр. 12 45 Концерт. 13 50 Академия здоровья. 14 00 Панорама. 14 20 ""Повторения". Фильм пр-ва Чехии. 15 50 Приветствие. 16 00 Вокруг света. 16 25 Спортивная студия. 17 00 В мире животных. 17 35 Телетурнир. 18 00 Документальный фильм. 18 40 Репортаж. 19 00 Панорама. 19 10 Местная программа. 20 05 Один из десяти. 20 35 Клуб пана Рыся. 21 00 Вопросы о Польше. 21 50 Спортивная программа. 22 00 Панорама. 22 35 ""Пейзаж во мгле". Фильм пр-ва Греции. 00 35 Публицистическая программа. 01 35 Панорама. 01 40 Концерт.

На тыдзень

Пятніца, 17 лістапада

Белорусское телевидение

7.35 Утренний коктейль. **7.50** Экономикст. **8.00** Зеркало Си-эн-эн. **8.20** «Горная мелодия». Киноочерк. **8.30** «Лада ОМС» представляет: «Моя любовь, моя печаль». Телесериал. **9.00** ТВ - школе. Белорусская литература. В.И.Дунин-Марцинкевич и его комедия «Пинская шляхта». **9.40** «Нана». Худ.фильм. 5-я серия. **10.40** Мультфильмы. **11.20** Андрей Болтнев в худ.фильме «В полосе прибоя». **15.00** Новости. **15.10** «Экзамен на чин», «Юбилей». Короткометражные худ.фильмы. **16.10** Музыкальный антракт. **16.25** Гости в дом. **16.55** Все про все. Информационно-познавательная программа для детей. **17.15** «Об этих близких мне, и тесных так местах...» Янка Купала. **17.45** Музыкальный антракт. **18.00** АТН (с сурдопереводом), Би-би-си, Си-эн-эн. **18.45** «Трижды один». Музыкальная передача MTV. **19.00** Сельчане. **19.20** Портрет в интерьере. К 40-летию Белорусского телевидения. Главный редактор спортивных программ Владимир Шпитальников. **19.40** Параграф к «Протоколу». Ярмарка вакансий. **20.00** «Колумбус. Высокий стиль». Встреча со звездой Голливуда Барбарой Каррера. **20.30** Экономикст. **20.40** Колыбельная. **21.00** Новости. **21.40** Музыкальный антракт. **21.55** Частная собственность. **22.15** Компания «Цептер» представляет: «Ребята на воле». Худ.фильм (Италия). В перерыве (23.00) - Новости. **0.30** Акколада. Музыкально-развлекательная программа. **1.00** Под куполом Вселенной. ГРОДНО: **18.10** Только по пятницам. **18.50** Дневник Принеманья. **19.40** Односельчане.

ОРТ

5.00 Телеутро **7.25 18.05** Выборы-95 **8.00 11.00 14.00 17.00 23.00** Новости **8.10 17.20** «Тропиканка» **9.00** «Мы» Ведущий В.Познер **9.40** Утренняя звезда **10.25** Пока все дома **11.10** ТРК «Мир» **14.20** «Виджит спешит на помощь» Мультсериал **14.40** Новая реальность **15.10** «Варвара краса, русая коса» Фильм-сказка **16.30** Семь дней спорта **18.35** Дикое поле **18.55** Поле чудес **19.45** Спокойной ночи, малыши! **20.00** Время **20.50** «Приключения королевского стрелка Шарпа» (Великобритания) **22.00** Взгляд **22.45** «Трасса» Спортивная программа **23.10** «Плохое влияние» Триллер (США)

Канал «Россия»

6.00, 8.30, 17.40, 22.55 Выборы-95. Государственная Дума. **6.30** Время деловых людей. **7.00, 10.00, 16.00, 19.00, 22.00** Вести. **7.25** Требуются...требуются... **7.30** Звезды говорят. **7.35** Торговый дом. «Ле Монти». **7.50** Ритмика. **8.05** Клип-антракт. Р.Чернавина и Б.Киров. **8.10** Крестьянский вопрос. **9.00** Телегазета. **9.05** «Санта-Барбара». Худ.фильм. **10.20** Милицейская хроника. **10.30** Музыкальный экспромт. **10.45** Мульти-пульти. **11.15** Новая линия. **15.05** Там-там новости. **15.20** Праздник каждый день. **15.30** Продленка. **15.50** Месяцеслов. **16.20** Новая линия. **16.35** Дисней по пятницам. «Зорро». Худ. фильм. **17.35** Клип-антракт. Ф.Царикати. **18.10** Танц-экспресс. **18.25** Правительственные будни. **19.25** Подробности. **19.35** «Санта-Барбара». Худ.фильм. **20.30** Сам себе режиссер. **21.10** «К-2» представляет: Иван Дыховичный в программе «Уловка-22». **22.30** Река времени. **22.35** Автомиг. **22.40** Служба 299-00-00. **23.25** «Кто знает, или Пуля для генерала». Худ.фильм (Италия). **1.25** Эролаш.

Санкт-Петербург

12.00, 14.30, 18.30, 21.45 Информ ТВ. **12.10** Стиль жизни. **12.25, 14.40, 21.00** Музыкальный момент. **12.30** «Немецкая волна». **12.45** Мультфильм. **13.00** Скорая помощь. **13.30** «Мануэла». Худ.фильм. **14.20** Советы садоводам. **14.45** Мультфильм. **15.00** «Тайна папоротников». Худ.фильм. **16.10** Сказка за сказкой. **17.00, 20.00** Выборы-95. **17.30** Показывает Ленинградская областная телекомпания. **18.00** Телемагазин. **18.05** Теleблиц. **18.10** Большой фестиваль. **18.50** Спортивные новости. **18.55** «Мануэла». Худ.фильм. **19.45** Телеслужба безопасности. **21.05** Личное дело. **22.00** Спорт, спорт, спорт... **22.10** «Джо». Худ.фильм (США).

ПОЛЬСКОЕ ТЕЛЕВИДЕНИЕ

ПРОГРАММА 1

07 00 Кофе или чай? **08 45** Беседа. **09 00** ""Мода на успех". Сериал пр-ва США. **09 30** Историческая программа. **10 00** Новости. **10 10** Мама и я. **10 25** Дошкольники дома. **11 00** Сериал пр-ва США. **11 50** Музыкальная программа. **12 00** Программа для родителей. **12 15** Делай как мы. **12 30** Под чертой. **12 50** Спасти от забытья. **13 00** Новости. **13 10** Агробизнес. **13 15** Сельскохозяйственная программа. **13 45** Цена молодости. **14 00** Школа. **14 05** Если не Оксфорд то что? **14 30** Созданные для любви. **14 45** Образовательные инновации. **15 00** Фирма. **15 15** Кто ты есть. **15 30** Цена молодости. **15 50** Программа на вечер. **16 00** Музыкальная программа. **16 30** ""Мода на успех". Сериал пр-ва США. **17 00** Рок-рапорт. **17 25** Программа для малышей. **18 00** Телеэкспресс. **18 20** Тележурнал. **18 30** Еженедельник культуры. **18 45** Тележурнал потребителя. **19 05** Свидание втемную. **19 50** Сатирическая программа. **20 00** Вечеринка. **20 30** Новости. **21 10** ""Ребенок Розмари". Фильм пр-ва США. **23 30** Пульс дня. **23 45** Четверть часа. **00 00** Новости. **00 15** Тележурнал. **00 40** Развлекательная программа. **00 55** Тележурнал. **01 30** ""Джонни Белинда". Фильм пр-ва США.

ПРОГРАММА 2

08 00 Панорама. **08 10** Спорт. **08 20** Утренний гость. **08 50** Академия здоровья. **09 00** Местная программа. **09 30** ""Полный дом". Сериал пр-ва США. **10 00** Мир женщин. **10 30** Мир, который не может погибнуть. **10 55** Мультсериал. **11 00** В чем дело? **11 25** Телетеатр. **13 10** Документальный фильм. **13 50** Академия здоровья. **14 00** Панорама. **14 20** Художественный фильм. **15 20** Музыкальная программа. **15 50** Приветствие. **16 00** Мультсериал. **16 25** Развлекательная программа. **17 00** Спортивная студия. **18 00** Развлекательная программа. **18 30** ""Нескучные дни". Сериал пр-ва США. **19 00** Панорама. **19 10** Местная программа. **20 05** Один из десяти. **20 35** В чем дело? **21 00** Концерт. **21 50** Спортивная программа. **22 00** Панорама. **22 35** Тележурнал. **22 45** Развлекательная программа. **23 30** ""Краски". Фильм пр-ва США. **01 30** Панорама. **01 35** Концерт.

Субота, 18 лістапада

Белорусское телевидение

8.00 Экономикст. **8.10** Зеркало Си-эн-эн. **8.30** Все про все. **8.50** Здоровье. Тележурнал. **9.25** «Судьба моя и надежда - это ты, искусство». Телефестиваль творчества инвалидов. Передача из Гродно. **9.45** Обновление. Могилевское производственное об»единение «Химволокно». **10.10** «Мир природы и увлечений». **11.00** Европейская двадцатка. Музыкальная программа MTV. **11.45** «Дебют». Короткометражный худ.фильм. **12.15** Концертный сезон. Мастера белорусской оперы. **12.55** Многозвучие. **13.25** Темная комната. В поисках выхода. **13.55** Телеклуб «Гав-гав». **14.15** Поет Тамара Кучинская. Концерт. **14.45** Третий тайм. Футбольное обозрение. **15.30** «Афганистан болит в моей душе». Второй международный фестиваль. **18.20** «Тропическая жара». Худ.фильм. **19.10** Финансовое время. **19.25** Банка комиксов. **19.55** Галерея. Журналист Александр Сергеевич С.Дитлов. **20.25** Международные спортивные новости. **20.35** Колыбельная. **21.00** Новости. **21.45** «Звезды» на экране. А.Панкратов-Черный в худ.фильме «Альфонс». **23.15** Королевская охота. **23.55** Под куполом Вселенной. **24.00** Видимо-невидимо.

ОРТ

6.45 8.10 Телеканал «Подъём!» **7.45** Слово пастыря **8.00 14.00 17.00 23.00** Новости **9.30** Детская программа «Не зевай» **10.00** Утренняя почта **10.35** Смак **10.50** «Живопись: Великие имена, Латрек» **11.25** Бомонд **11.50** Мультфильмы **12.00** Человек и Закон **12.25** «Исправленному -верить» х/ф **14.20** Автомобиль и я **14.50** В мире животных **15.30** «Окно в Европу» Программа Д.Киселёва **16.00** Как-то раз **16.10** Счастливый случай **17.20** Кинематографъ **18.05** «Трембита» х/ф **19.45** Спокойной ночи, малыши! **20.00** Время **20.50** «Приключения королевского стрелка Шарпа» (Великобритания) **21.40** Лучшая российская мультипликация. **22.10** Брейн-ринг **23.10** «Тени забытых предков» х/ф

Канал «Россия»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00 Вести. **7.25** Звезды говорят. **7.30** «Вовкулакия, или Загадка доктора Никодима». **7.45** Компас «Роста». «Старты надежд». **8.00** «Одиссея». Худ.фильм. **8.25** Золотой ключик. **8.45** Этикетка. **8.55** Клип-антракт. В.Светлов. **9.00** Парламентская неделя. **9.45** Виниловые джунгли. **10.15** До Москвы - далеко. **11.00** Пилигрим. **11.45** Лучшие игры НБА. **12.45** Горячая десятка. **13.20** Де факто. **13.35** «Мегрэ и невезучий инспектор». Худ.фильм. Часть 1-я. **14.20** Вас приглашает Лариса Рубальская. **15.15** Звезды мирового экрана. **15.45** Футбол без границ. **16.30** Театр моей памяти. Программа В.Смехова. **17.00** «Невозможный Бесков». Док.фильм. **18.00** Звездный дождь. **19.25** «Курица». Худ.фильм. **20.40** Киноафиша. **21.00** Совершенно секретно. **22.30** Река времени. **22.35** Автомиг. **22.40, 23.40** Служба 299-00-00. **22.55** Звуковая дорожка.

Санкт-Петербург

7.55 «Телекомпакт». Музыкальное шоу. **8.55** Стиль жизни. **9.10** Песни нашей памяти. Андрей Петров. **9.25** «Магия черная и белая». Худ.фильм. **10.40** Приказано выжить. **10.55** «Рандеву». Юлия Надервель. **11.25** Жорж Брассанс. «Я пришел на свидание с вами...» Телефильм (Франция). **12.30** Рецепт. Передача для врачей, фармацевтов и пациентов. **12.40** Теледоктор. **13.00** Телевизионная служба трудоустройства. **13.15** «День ангела». Худ.фильм. **14.30** Исторический альманах. **15.05** «Цивилизация Мальцова». Док.фильм. **15.25** Храм. **15.55** Золотой ключ. **16.10** Бросайка. **17.00** «Матильда». Премьера видеофильма о М.Ксешинской. **18.10** Большой фестиваль. **18.30, 21.45** Информ ТВ. **18.55** «Вкус к жизни». Премьера цикла. **19.25** «Великолепный ноябрь». Худ.фильм. **20.55** Телеканал «Не хочешь - не смотри». **22.05** Навигатор. **22.20** «Скрытое оружие». Худ.фильм (США). **23.30** Хрустальный ключ. Фестиваль музыкальных клипов. **23.50** «Франкенштейн-90». Худ.фильм (США).

ПОЛЬСКОЕ ТЕЛЕВИДЕНИЕ

ПРОГРАММА 1

08 00 Экологическая программа. **08 15** Из Польши. **08 30** Все об огороде. **08 55** Агролиния. **09 30** Сериал пр-ва Новой Зеландии. **09 55** Прогграмма дня. **10 00** Новости. **10 10** ""Зерно". Программа католической редакции. **10 35** Программа для детей и молодежи. **11 35** Квант. **11 55** Что вы на это? **12 00** Чудесная планета. **13 00** Новости. **13 10** Страна. **13 35** Телеконцерт пожеланий. **14 00** Животные мира. **14 35** Мультфильмы У. Диснея. **15 50** Телетеатр. **16 35** Тележурнал. **17 16 35** Тележурнал. **17 05** ""Билл Гоусби шоу". Сериал пр-ва США. **17 30** Тележурнал. **18 00** Телеэкспресс. **18 25** Телетурнир. **18 55** Тележурнал. **19 05** ""День за днем". Сериал пр-ва США. **20 00** Вечеринка. **20 30** Новости. **21 10** ""Операция ""Гром". Фильм пр-ва Англия. **23 20** Обычные - необычные. **00 15** Новости. **00 25** Спортивная суббота. **00 45** ""Яд". Фильм пр-ва США. **02 15** Музыкальная программа. **02 45** Тележурнал. **03 10** ""Джункал". Сериал пр-ва Испании.

ПРОГРАММА 2

08 00 Панорама. **08 30** Такие одинокие. **08 50** Уроки языка глухонемых. **09 00** Мультсериал. **09 25** Приветствие. **09 30** Местная программа. **10 30** Тележурнал. **11 00** Жизнь рядом с нами. **11 30** Ребусы. **12 00** Час с Ганной Берберой. **12 40** Академия польского кино. **15 00** Спортивная студия. **16 05** Телетурнир. **16 40** ""Фитнес клуб". Сериал пр-ва Польши. **17 05** Телетурнир. **18 00** Сериал пр-ва США. **18 55** Розыгрыш лото. **19 00** Панорама. **19 10** Местная программа. **19 30** Семь дней мир. **20 05** Телетурнир. **20 35** Сумасшедшие цифры. **21 00** К1нцерт. **22 00** Панорама. **22 30** Слово на воскресенье. **22 35** Музыкальный журнал. **23 15** ""На Юге от Бразос". Сериал пр-ва США. **00 15** Концерт. **01 00** Панорама. **01 05** Концерт.

Нядзеля, 19 лістапада

Белорусское телевидение

8.00 К 100-летию мирового кинематографа. «Земля Довженки», «Народом признанный». Док.фильмы. **8.40** Телеанонс. **8.45** Уроки Н.Новожиловой. **9.15** Новости-ТВ. **9.30** Все дело в шляпе. Познавательно-развлекательная игра-викторина. **10.00** Телебом. Почтовый ящик. **10.20** Туроб»ектив. Путешествия, встречи, отдых. **10.40** Все нормально, мама! Развлекательная программа. **11.10** Лучшие хиты MTV. **11.40** Арсенал. Передача для армейцев. **12.10** Авто-парк. **12.25** Вас вызывает Спортландия. Международная товарищеская встреча школьников Беларуси и Узбекистана. **13.35** Секретер. Информационно-познавательная программа. **14.05** Творческое об»единение «Телефильм». «Маятник». **14.55** Поздравляем вас! Музыкальная программа к Дню работников сельского хозяйства. **16.00** Портрет в интерьере. К 40-летию Белорусского телевидения. Директор Республиканского радиотелецентра Георгий Дмитриевич Чубат. **16.20** «Экспедиция». Научно-популярный сериал. **16.55** Театр в кресле. **17.35** Стиль. **18.00** Музыкальный салон Элеоноры Езерской. «Все начинается с любви...» **18.40** Компьютерный полигон. **19.05** Бездельник. **19.35** Колыбельная. **20.00** Резонанс. **21.05** «Карамболь». Ток-шоу с участием Эдиты Пьехи. **21.40** «Синема» представляет: «Чудо волков». Худ.фильм (Франция). **24.00** Под куполом Вселенной. **0.05** «Золотая лира». Хит-парад белорусской песни.

ОРТ

6.50 Тираж «Спортлото» **7.00 8.10** Телеканал «Подъём!» **8.00 14.00 17.00 23.00** Новости **9.30** Пока все дома **10.00** Утренняя звезда **10.50** Из первых рук **11.00** Служу России! **11.30** Играй, гармонь! **12.00** В городе N **12.25** Под знаком «Пи» **12.50** «Мой друг лошадь» **13.25** Смехопанорама **14.20** «Оперные истории» **15.10** Клуб путешественников **15.55** «Человек при деле» **16.15** Мультфейерверк **17.20** Футбольное обозрение **18.05** Песня-95 **19.00** КВН-95 **21.00** Воскресенье **22.05** «Приключения королевского стрелка Шарпа» (Великобритания) **23.10** Любовь с первого взгляда **23.45** «В будущем году в Иерусалиме»

Канал «Россия»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00 Вести. **7.25** Звезды говорят. **7.30** Гостиница деда Мазая. **7.45** «Одиссея». Худ.фильм. **8.10** Клип-антракт. С.Беликов. **8.15** В мире авто- и мотоспорта. **8.45** Доброе утро. «Завтрак для чемпионов». **9.15** Сигнальный экземпляр. **9.25** Аты-баты... **9.55** Торговый дом «Шарп». **10.00** Вести в одиннадцать. **10.15** Русское лото. **11.00** В мире животных. **11.55** Большой хоккей. **12.35** Книжная лавка. **13.20** Не вырубить... **13.35** «Мегрэ и невезучий инспектор». Худ.фильм. Часть 2-я. **14.25** Наш сад. **14.55** Белая ворона. **15.25** Золотая шпора. **15.55** Коробка передач. **16.10** Три богатыря. **17.00** Волшебный мир Диснея. «Чокнутый», «Новые приключения Винни Пуха». **17.55** Большой скандал. **18.25** У Ксюши. **19.25** Сделано в Голливуде. «Гамлет». Худ.фильм. **21.50** Клип-антракт. «За чашечкой кофе с Т.Овсиенко». **22.30** Река времени. **22.35** Автомиг. **22.40, 23.55** Служба 299-00-00. **22.55** Примус. **23.25** Аниматека.

Санкт-Петербург

7.00 Это ваш день. **7.30** Целительное слово. **8.00** Парад парадов. Музыкальное шоу. **9.00** Стиль жизни. **9.15** Мультфильм. **9.30** «Франкенштейн-90». Худ.фильм (США). **11.00** Воскресный лабиринт. **12.10** Студия «Вообрази». **12.20** Музыкальный момент. **12.30** Страсти-мордасти. **12.45** «Сгоревшие рукописи». Библиотека Голицына. **13.10** Б.Эйфман. «Постигая Достоевского». **14.30** Слово - депутатам. **15.10** Наобум. Ю.Антонов. **15.25** Чемпионат Италии по футболу. **17.30** Зебра. **18.15** «Посмотрим». Анонс программ. **18.30, 21.45** Информ ТВ. **18.50** Вкус к жизни. **19.20** Мы и банк. **19.50** Экспресс-кино. **20.05** Ура! Комедия. «Бедный богач». Худ.фильм (Италия). **21.10** «Адамово яблоко» представляет «Ноу смокинг». **22.55** Адам и Ева +.

ПОЛЬСКОЕ ТЕЛЕВИДЕНИЕ

ПРОГРАММА 1

08 00 Сельское хозяйство в мире. **08 15** Польские танцы. **08 35** Записки. **09 05** Музыкальная программа. **09 30** ""Дорога в Авонлеа". Сериал пр-ва Канады. **10 25** Телеутро. **10 55** Программа для детей. **11 00** Программа для детей. **11 15** В старом кино. **12 30** Концерт пожеланий. **13 00** Трансляция из Ватикана. **13 20** Репортаж. **14 00** Новости. **14 10** Неделя. **14 40** Перец и ваниль. **15 15** ""Четыре танкиста и собака". Сериал пр-ва Польши. **16 10** Это только сплетня. **16 20** Музыкальная программа. **17 10** Духовная культура народа. **17 40** Тележурнал. **18 00** Телеэкспресс. **18 20** Стоит посмеяться. **18 50** Сатирическая программа. **19 05** ""Доктор Квинн". Сериал пр-ва США. **20 00** Вечеринка. **20 30** Новости. **21 00** Публицистическая программа. **00 00** Новости. **02 00** Концерт.

ПРОГРАММА 2

08 00 Эхо недели. **08 30** Фильм для глухих. **09 20** Слово на воскресенье. **09 30** Местная программа. **10 30** Приветствие. **10 35** Развлекательная программа. **11 00** Отчизна. **11 15** Программа для детей. **13 00** ""Путешествие Селливана". Фильм пр-ва США. **15 00** Путешествие во времени и пространстве. **16 00** Телетурнир. **16 30** Семь главных грехов. **17 05** Необитаемый остров. **18 00** ""Беверли хилз". Сериал пр-ва США. **18 50** Вторая программа. **19 00** Местная программа. **19 10** Концерт. **20 05** Телетурнир. **20 35** Мультсериал. **21 10** ""Молчаливый свидетель". Фильм пр-ва США. **23 00** Панорама. **23 30** Концерт. **00 30** ""Падшие ангелы". Фильм пр-ва США. **01 05** Панорама. **01 10** Спортивная студия.

ІЗНОЎ ПАЧАЛАСЯ ПАДПІСНАЯ КАМПАНІЯ!

На **"ПАГОНЮ"** Вы можаце падпісацца ў любым аддзяленьні сувязі. Кошт падпіскі на паўгоддзе - 48 тысяч рублёў, на квартал - 24 тысячы, на месяц - 8 тысяч рублёў.

Не адкладвайце на заўтра тое, што можна зрабіць сёньня!

Кінатэатры

Тэлефоны аўтаадказчыкаў:

"УСХОД"	-47-81-29
"ГРОДНА"	-45-28-12
"ІМЯ ПУШКІНА"	- 2-22-44
"КОСМАС"	-44-01-61
"ЧЫРВОНАЯ ЗОРКА"	-45-29-08
"КАСТРЫЧНІК"	- 2-20-74

РАЗЬВІТАЛЬНАЯ ГАСТРОЛЬ РАДАСЬЦІ НЕ ПРЫНЕСЛА

У апошнім туры пятага чэмпіянату краіны па футболе абедзьве каманды з Гарадзеншчыны выступілі няўдала. «Нёман» у Віцебску саступіў 0:2 «Дзьвіне», а «Абутнік» у сталіцы разьвітаўся па швах пад ціскам «Дынама» - 2:6. Дзякуючы гэтай перамозе, менскія дынамаўцы ў пяты раз запар сталі чэмпіёнамі краіны. Другое месца ў дэбютанта лігі -мозырскага МВКЦ. Капітан гэтай каманды Сяргей Яромка стаў лепшым бамбардырам чэмпіянату, забіўшы 16 галоў. Бронзавыя медалі заваявалі футбалісты «Дынама-93». Першую лігу пакіне ФК «Бабруйск» - каманда, амаль цалкам складзеная з расейскіх футбалістаў. Другі бабруйскі клуб - «Шыньнік» вымушаны будзе згуляць пераходную гульню за права гуляць ў мацнейшай лізе з пінскім «Камунальнікам». Здалі свае пазіцыі і лідзкія футбалісты. Замест 8-га месца ў мінулым сезоне - зараз толькі трынаццатае. «Нёман», як і вясной, фінішаваў сёмым. А калі б не было ганебных 0:7, 0:4, 0:9? Але такая, відаць, у нас сёньня каманда: можа разьбіць у пух моцны «Днепр», «Дынама-93», «Маладэчна» і спусьціць порткі перад «Ведрычам»... Ці зьменіцца што вясной? ПераЖывем зіму - пабачым!

В.РУДНІК.

«МАЛАДЭЧНА, ВІЛЕЙКА, СМАРГОНЬ...»

Назвы гэтых, а таксама іншых гарадоў маладэчанскага рэгіёну вынесены над загалоўкам «Рэгіянальнай газеты» - штотыднёвага выданьня фармату раёнкі, якое больш за паўгады выдаецца ў Маладэчне і распаўсюджваецца па падпісцы і ў розьніцу ў Маладэчне, Вілейцы, Смаргоні, Ашмянах, Валожыне, Мядзелі, Астраўцы і сталіцы Беларусі. Кожную пятніцу «РГ» публікуе самыя сьвежыя і цікавыя навіны рэгіёну, бясплатныя прыватныя аб'явы, праграму тэлебачаньня, рэкламу. Тут можна знайсьці сенсацыйныя матэрыялы, гутаркі з вядомымі землякамі, даведкі аб руху транспарту...

Цяпер на «Рэгіянальную газету» можна падпісацца ў любым кутку Беларусі. Мы разьлічваем знайсьці свайго чытача сярод нашых землякоў, якіх лёс адарваў ад малой радзімы. Толькі «РГ» дасьць вам аператыўную і поўную інфармацыю аб тым, што дзеецца ў вашым родным доме. Зацікавіць «РГ» і дзелавых людзей - рэклама і аб'явы на старонках нашай газеты - лепшая крыніца інфармацыі з аднаго з самых буйных і важных прамыслова-гаспадарчых рэгіёнаў Беларусі. Падпісная цана на паўгоддзе - 24000 рублёў, індэкс «Рэгіянальнай газеты» - 63212.

Чакаем сустрэчы з новымі сябрамі!

Аляксандр МАНЦЭВІЧ,
галоўны рэдактар
«Рэгіянальнай газеты».

ЗАЛАТАЯ СЯРЭДЗІНА?

На мінулым тыдні ў Горадні прайшоў жаночы гандбольны турнір у праграме XI-й спартакіяды Беларусі. Перамогу ў ім атрымалі спарцмэнкі з Менскай вобласьці. Другімі былі гандбалісткі са сталіцы. Трэці прыступак на п'едэстале занялі гамельчанкі. Гарадзенскія дзяўчаты занялі, як і чакалася, чацьвёртае месца.

Спаборнічаць на роўных з выпрабаванымі нават у эўракубкавых баталіях камандамі пакуль яшчэ рана. Але маладосьць каманды і талент яе трэнераў дазваляюць спадзявацца на лепшае.

В.М.

АДОЗВА

Удзельнікаў I Міжнароднай Навуковай Канферэнцыі «Жыцьцё - Творчасьць - Эпоха Э.Ажэшкі» у справе стварэньня Дома-Музея Элізы Ажэшкі

Імя вялікай польскай пісьменьніцы Э.Ажэшкі моцна зьвязана з Горадняй і яе аколіцамі.

Тут яна чарпала натхненьне і тэмы для сваіх апавяданьняў. Удзельнічала ў паўстаньні 1863 года. Арганізоўвала дапамогу для паўстанцаў, хавала і ахоўвала параненых, пераказвала зьвесткі і загады. Асабіста адвязла ў Варшаву апошняга кіраўніка паўстаньня Рамуальда Траўгута. Працавала ўсё сваё жыцьцё для людзей у цяжкія часы пасьля паўстаньня, у часы жорсткага на гэтай зямлі прыгнёту.

Чулая на людзкую нядолю, пісьменьніца паказвала яе ў сваіх апавяданьнях. Акрамя асяроддзя заможных мяшчан, у якім ёй давялося жыць, апявядае пра жыцьцё шляхты, беларускіх мужыкоў, яўрэяў. Яна не толькі пісала пра іх жыцьцё, але і дапамагала ім. Удзячныя гарадзенцы не забыліся на гэта.

20 кастрычніка 1929 года ў Горадні быў адкрыты помнік Э.Ажэшкі. Яе ўклад у польскую і сусьветную культуру быў ацэнены сучаснікамі пісьменьніцы. Двойчы кандыдатура Элізы Ажэшкі была прадстаўлена на атрыманьне ўзнагароды Нобеля ў галіне літаратуры.

Сёньня мы, удзельнікі I Міжнароднай канферэнцыі «Жыцьцё - Творчасьць - Эпоха Э.Ажэшкі», лічым, што ў Горадні павінен быць створаны Музей Ажэшкі ў доме, дзе яна жыла.

Зьвяртаемся да ўладаў Горадні і Упраўленьня культуры аблвыканкаму з просьбай стварэньні музея, згодна з прынятымі раней рашэньнямі.

Зьвяртаемся таксама да жыхароў Горадні па дапамогу ў арганізацыі і стварэньні музея, перадачы ў музей рэчаў, зьвязаных з жыцьцём, творчасьцю і эпохай Э.Ажэшкі.

АЛЯКСАНДР ДУБКО ПРЫМАЕ АЛІМПІЙЦАЎ

13 лістапада ў аблвыканкаме адбудзецца сустрэча старшыні абласной адміністрацыі сп.Дубко з спарцмэнамі-кандыдатамі на паездку на Алімпійскія гульні 1996 года ў Атланьце і іх трэнерамі.

Сёньня прэтэндэнтамі на паездку ў Амерыку зьяўляюцца больш дваццаці гарадзенцаў. Адным з галоўных пытаньняў на сустрэчы будзе пытаньне аб дапамозе спарцмэнам ў перыяд падрыхтоўкі да гэтых спаборніцтваў з боку абласных уладаў.

В.Р.

УЛАДЗІМІР УЛЬЯНАЎ: КАМУ ЛЕНІН - КАМУ КАТ

Некалькі дзён перад «Октябрьскими» старанна прыводзіўся ў парадак Ільіч. Яго мылі, шкраблі, выціралі ад пылу. Нават літары новыя прыляпілі, каб радаваў вока свaім пасьлядоўнікам 7 лістапада.

Аднак у ноч напярэдадні «ўрачыстага мітынга» нехта дадаў яшчэ адну рысу да «параднага мундзіра», напісаўшы водаэмульсійнай фарбай на помніку слова «КАТ». З раніцы над зьнішчэньнем надпісу ва ўсю моц працавалі лепшыя дворніцкія сілы горада і да падыходу «праздничного шествия» ад слова засталіся толькі ледзь бачныя плямы. Такім чынам, рэпутацыя правадыра сусьветнай рэвалюцыі, які належыць, засталася крыштальна чыстай.

В.Д.

НЕ ДАВАЙЦЕ СЯБЕ КРЫЎДЗІЦЬ!

Нярэдка людзі па розных пытаньнях, што датычаць юрыдычнай сферы, зьвяртаюцца ў «Пагоню». У сувязі з гэтым насьпела неабходнасьць адкрыцьця новай рубрыкі. Для пачатку знаёмства з адвакатам У.Кісялевічам, які будзе даваць нам з вамі юрыдычныя кансультацыі.

- Спадар адвакат, у Горадні зьявілася шмат фірм, якія прапаноўваюць юрыдычныя паслугі. Ці можна ім давяраць?

- Я ня раю зьвяртацца за юрыдычнай дапамогай у гэтыя фірмы. Згодна з ліцэньзіяй, калі яна ў іх ёсьць, рамкі іх дзейнасьці даволі абмежаваныя. Часта гэтыя фірмы выступаюць у ролі пасрэднікаў паміж адвакатам і кліентам, маючы ў гэтым матэрыяльную зацікаўленасьць. Надзейней зьвярнуцца непасрэдна да прыватнага адваката ці калегію, дзе вам здолеюць аказаць высокапрафесійную дапамогу.

- Наколькі актыўна людзі рэагуюць на факты парушэньня сваіх правоў. Ваша думка на гэты конт?

- У сучасным грамадзтве сацыяльна-прававая актыўнасьць грамадзян надзвычай нізкая. Гэтаму садзейнічае ўзьнікшы ў цяперашні час прававы "беспредел". Такіх прыкладаў больш, чым дастаткова. У парламаньце зьбіваюць дэпутатаў, парушаецца прынцып прэзумпцыі невінаватасьці. Відавочна, што людзі ў такіх абставінах ня могуць праяўляць прававую актыўнасьць. Яны ня вераць у Закон. Частка людзей не пазбавілася сацыялістычнага разуменьня інтэлігентнасьці. Ставіць пытаньне аб абароне свайго права ім здаецца непрыстойным. Тлумачыцца гэта нізкай прававой культурай, а прасьцей - усеагульнай прававой недасьведчанасьцю насельніцтва.

- Вы раіце пры любой нагодзе бегчы ў міліцыю, да пракурора ці ў суд?

- Размова ідзе аб належных і паважлівых адносінах да асабістых правоў чалавека. Сацыяльна-прававая актыўнасьць грамадзян - адна з форм барацьбы з бяспраўем. Залежнасьць аднаго ад другога відавочная. Калі парушальнік ведае, што пацярпелы будзе адстойваць свае правы, парушэньня можа не адбыцца. Грамадзянін ці службовая асоба ўстрымаецца ад незаконных учынкаў, баючыся непрыемных для сябе вынікаў.

- Кансультацыі па якім пытаньням Вы будзеце даваць праз газету?

- Чытачам будуць прадстаўлены адказы на самыя актуальныя на сёньняшні дзень пытаньні па абароне працоўных, жыльлёвых, сямейных і іншых правоў грамадзян.

- Калі спатрэбіцца Ваша дапамога, дзе Вас можна знайсьці?

- Калі ласка, вуліца Каліноўскага, дом 3, пакой 10. Альбо тэлефануйце - 39-93-81 з 9.00 да 15.00 гадзін.

«ШТРАФНЫЯ БАТАЛЬЁНЫ»

Колькасьць жаўнераў, прапаршчыкаў, афіцэраў і генералаў Узброеных Сілаў Рэспублікі Беларусь вагаецца сёньня ў межах 45-46 тысяч чалавек. «Армія» зьняволеных у турмах сягае 50 тысяч. Такім чынам Беларусь фактычна ўтрымоўвае два войскі: звыклае і штрафное.

БЕЛАРУСЫ ПІВА НЯ ЛЮБЯЦЬ?

Выдатны ўраджай атрыманы на хмелевых плантацыях сумеснага беларуска-германскага прадпрыемства «Бізон», якое атабарылася на палях калгаса «Маларыцкі» Берасьцейскай вобласьці. Тут вырошчваюцца лепшыя ў Эўропе сарты хмелю. Абсталяваньне і насеньне паставілі немцы. Само-сабой, што прадукцыя ідзе ў Германію.

БЫЎ КЛУБ...

Бядотны стан нашай культуры вядомы ўсім. Фактычна ідзе развал некалі цэльнай сістэмы культурнага абслугоўваньня насельніцтва. Пачалася ліквідацыя ўстаноў культуры і, перш за ўсё, клубаў.

І добра, калі гэта робіцца хаця б так, як у вёсцы Сурвілішкі Ашмянскага раёну, дзе пасьля перапланіроўкі і рэканструкцыі клуб ператвораны ў касьцёл. А калі так, як у вёсцы Ляхавічы Навагрудзкага раёну? Як паведамляе Навагрудзкая газета «Новае жыцьцё», тут клуб проста ператорваны ў кароўнік.

Зьміцер ХІТРОВІЧ.

ІЗНОЎ ПАЧАЛАСЯ ПАДПІСНАЯ КАМПАНІЯ!

На **"ПАГОНЮ"** Вы можаце падпісацца ў любым аддзяленьні сувязі. Кошт падпіскі на паўгоддзе - 48 тысяч рублёў, на квартал - 24 тысячы, на месяц - 8 тысяч рублёў.

Не адкладвайце на заўтра тое, што можна зрабіць сёньня!

ПАГОНЯ
Рэдактар МІКОЛА МАРКЕВІЧ
Заснавальнік: культурна-асьветніцкі фонд "БАЦЬКАЎШЧЫНА"
Адрас рэдакцыі: 230023, г.Горадня, вул.Даміліканская, 1.
Тэлефоны: (0152) 45-29-96, 45-41-83
E-mail: dimos@pagonia.belpak.grodno.by
FREESPACE BBS 0152-453-714
Газета выдаецца па пятніцах 4 разы на месяц.
Пры перадруку спасылка абавязкова.
Індэкс 63124.
Гарадзенская абласная ўзбуйненая друкарня: 230003, г.Горадня, вул. Паліграфістаў, 4.
Заказ 4508
Наклад 11940 паасобнікаў.
Нумар падпісаны да друку у 16.00, 09.11.95